

Ringkøbing-Skjern Kommune

Revisionsberetning af 5. juni 2019

Årsrapport 2018

Nyt rapporteringsformat

Revisionsrapportering til byrådene på kommuner skal opfylde flere formål:

- Rapportering til byrådet til vurdering af kommunens kontrolmiljø, forvaltning og økonomiske forhold.
- Økonomi- og Indenrigsministeriet har tilsynsforpligtelsen overfor kommunen. Dette tilsyn sker på det økonomiske område i udbredt grad via revisionen, hvorfor ministeriet har stillet mange specifikke krav til revisors rapportering til ministeriet – denne rapportering skal foretages i revisionsberetningen.

Som følge af ovenstående bliver revisionsberetningerne ganske omfattende, hvorfor der er risiko for, at væsentlige kommentarer fortabes i den store mængde information.

Vi har derfor udarbejdet nærværende revisionsrapportering i et nyt format, hvor læseren kan bevæge sig rundt i rapporteringen ved anvendelse af de forskellige symboler – se til højre.

Vore hovedkonklusioner på revisionen er medtaget i afsnit 1, mens de øvrige afsnit er uddybende redegørelser for den udførte revision samt øvrige lovkrævede oplysninger til myndighederne.

Har vi således kritiske kommentarer, anbefalinger eller væsentlige områder byrådet skal være opmærksomme på, vil disse fremgå af første afsnit.

God læselyst

Gå tilbage til dashboard

Naviger mellem sider

Klik for at få nærmere oplysninger

Bemærkning/citat fra kommunen

Ingen observationer

Observationer

Juridisk-kritisk revision (SOR 6)

Forvaltningsrevision (SOR 7)

Kritiske/ betydelige forhold, hvor vi anbefaler hurtig handling, ledelsens bevågenhed og byrådets opmærksomhed

Væsentlige forhold/kommentarer, hvor vi anbefaler en forholdsvis hurtig handling, samt ledelsens bevågenhed og byrådets opmærksomhed

Ingen væsentlige eller kritiske kommentarer

Indledning og opsummering

Vi har afsluttet revisionen af årsrapporten for Ringkøbing-Skjern Kommune for 2018 og opsummerer vores observationer i denne revisionsberetning

Kvalitet i revisionen er vores første-prioritet. Vi planlægger og udfører vores revision for at sikre, at vi har fokus på de mest væsentlige og risikofyldte forretningsområder og administrative funktioner, der har betydning for årsrapporten.

I den finansielle revision af årsrapporten har vi vurderet væsentlighedsniveauet til 71 mio.kr. for de udgiftsbaserede poster i resultatopgørelsen. Vi har ved fastlæggelsen af væsentlighedsniveauet fokuseret på kommunens skatte- og tilskudsindtægter. Det er således også vores vurdering, at regnskabsbrugernes hovedfokus vil være på kommunens drift og den budgetterede anvendelse af kommunens indtægter.

Ved den finansielle revision af de omkostningsbaserede poster i balancen har vi fastsat væsentlighedsniveauet til 142 mio. kr., i det vi har vurderet, at fejl enkeltvis eller samlet ikke vil på virke regnskabsbrugernes vurdering af regnskabet i det omfang fejlen ikke påvirker de udgiftsbaserede poster i resultatopgørelsen.

Deloitte har ved opstarten af revisionen udarbejdet en revisionsstrategi, og vi har ikke identificeret observationer, som har medført ændringer heri.

Vi er glade for at kunne fremlægge vores revisionsberetning for 2018-revisionen for byrådet. Vi gør opmærksom på følgende hovedbudskaber i beretningen:

Årets resultat

Årets samlede resultat udgør 6.189 t.kr. Dette er en afvigelse på 2.534 t.kr. i forhold til resultatet i budgettet for 2018. Kommunens korrigerede budget udviser et resultat på 319.205 t.kr. Dette skyldes overførsel af uforbrugte bevillinger fra tidligere år.

Generelle it-kontroller

Som et centralt element i revisionen har vi gennemgået Ringkøbing-Skjern Kommunes generelle it-kontroller og har fundet, at disse er passende.

Forvaltning

Gennemgangen af forvaltningsområder og juridisk kritiske områder har omfattet aktivitets- og økonomistyring, mål og resultatstyring, lønninger og rettighedsbestemte overførsler. Revisionen ikke har givet anledning til væsentlige bemærkninger.

Budget- og ledelsestilsyn

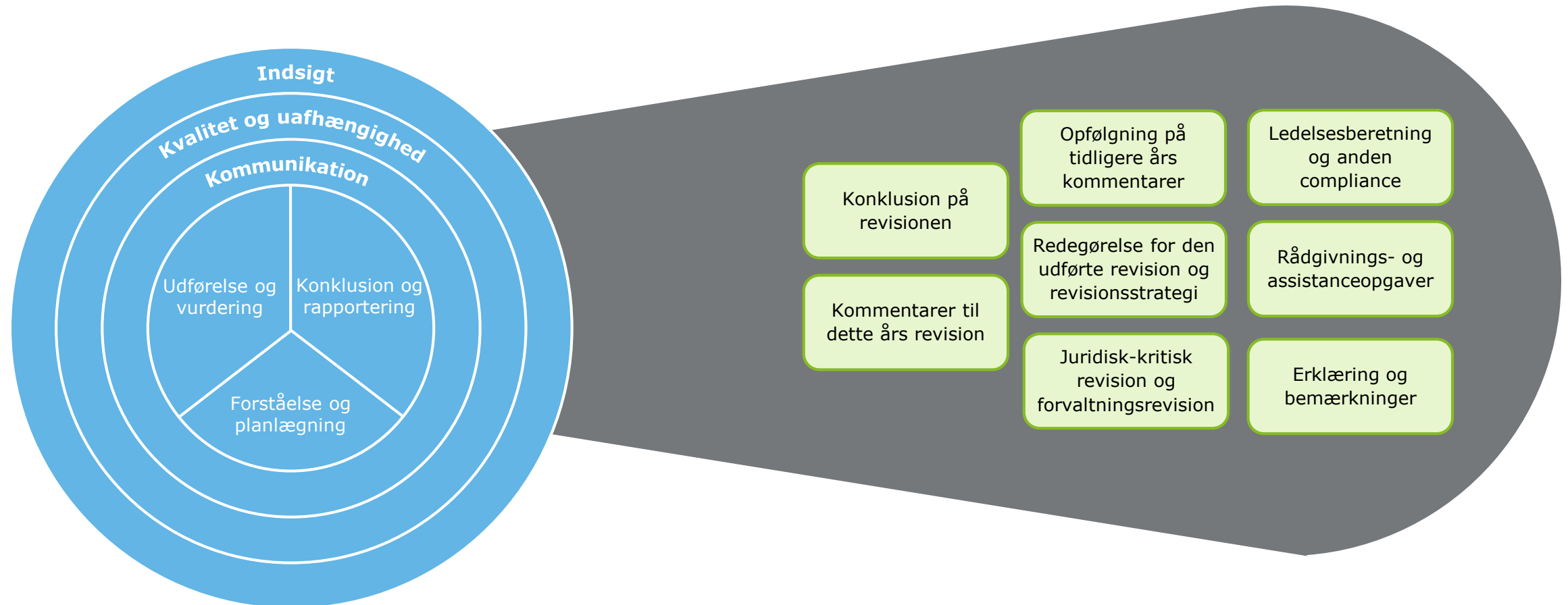
Vi har konstateret, at Ringkøbing-Skjern Kommune generelt har passende kontroller vedrørende budget- og ledelsestilsyn, men at der dog også er enkelte svagheder som følge af blandt andet manglende systemunderstøttelse i starten af året.

Revisionens fokusområder

Vi fremlægger observationerne fra vores revision og andre områder

Revisionens formål og omfang, herunder ansvarsfordeling

Revisionens formål er tilpasset jer, fremtids- og risikoorienteret samt drevet af dyb indsigt. Vi mener, at løbende kommunikation og en centralt styret revision med en ensartet global leverancemodell sikrer den højeste kvalitet i revisionen.

Konklusion på vores revision

Vi afgiver en revisorerklæring uden forbehold, eller andre rapporteringsforpligtelser, men med fremhævelse af forhold ved revisionen

Vi har afsluttet vores revision af årsrapporten for Ringkøbing-Skjern Kommune for 2018 (s. 33-54 samt bilagshæftet), som ledelsen har udarbejdet, og afgivet en revisor-erklæring uden forbehold eller andre rapporteringsforpligtelser, men med fremhævelse vedrørende revisionen.

Fremhævelsen fastslår blot, at det godkendte budget for 2018, som er anført som sammenligningstal, ikke er revideret.

Vi har forespurgt ledelsen om eventuelle begivenheder indtruffet efter balancedagen samt gennemlæst seneste interne rapportering pr. 23. april 2019. Vi har intet at rapportere.

Som krævet ved lov erklærer vi, at vi opfylder lovgivningens krav til uafhængighed, og at vi under vores revision har modtaget alle de oplysninger, vi har anmodet om.

Vi betragter med vores påtegning revisionen af årsrapporten for 2018 som afsluttet.

Konklusion på finansiell revision

Årsrapporten udviser følgende:

t.kr.	2018	2017
Resultat af ordinær driftsvirksomhed	94.229	152.504
Resultat af det skattefinansierede område	2.769	42.345
Resultat i alt	6.189	45.708
Aktiver	5.132.943	5.165.972
Egenkapital	3.370.732	3.562.236

Årsrapporten er af byrådet den 30.04.2019 oversendt til revisionen.

Vi har derudover gennemlæst ledelsesberetningen samt hoved- og nøgletal for at påse, at informationerne i ledelsesberetningen er i overensstemmelse med årsregnskabet og de informationer, som vi i øvrigt er blevet bekendte med i forbindelse med vores revision, samt at den er udarbejdet i overensstemmelse med de kommunale regnskabsregler. Vi har ikke fundet væsentlig fejlinformation i ledelsesberetningen, og vil bekræfte dette i vores udtalelse herom.

Vi udsteder en særskilt udtalelse om, at ledelsesberetningen er i overensstemmelse med årsrapporten.

Økonomisk udvikling og going concern

Årets samlede resultat udgør 6.189 t.kr. Dette er en afvigelse på 2.534 t.kr. i forhold til resultatet i budgettet for 2018. Kommunens korrigerede budget udviser et resultat på 319.205 t.kr. Dette skyldes overførsel af uforbrugte bevillinger fra tidligere år.

Vi har i forbindelse med revisionen ikke konstateret forhold, der indikerer, at der i 2018 og perioden frem til regnskabs aflæggelse, er truffet dispositioner, der bringer kommunens videreførelse i fare.

Udtalelse om juridisk-kritisk revision og forvaltningsrevision

Vi har i henhold til standarderne for offentlig revision (SOR) udvalgt områder hvorpå vi har foretaget forvaltningsrevision samt juridisk-kritisk revision. Revisionen har omfattet aktivitets- og ressourcestyring, mål- og resultatstyring, styring af offentlige indkøb, løn og ansættelsesforhold samt rettighedsbestemte overførsler. Vi har afgivet udtalelse om, at den foretagne revision ud fra en vurdering af væsentlighed og risiko ikke har givet anledning til væsentlige bemærkninger. Vi har i henhold til definitionerne i SOR, med høj grad af sikkerhed konkluderet, at de udvalgte dispositioner indenfor de undersøgte områder er i overensstemmelse med relevante bestemmelser i bevillinger, love og forskrifter samt indgåede aftaler og sædvanlig praksis.

Høj grad af sikkerhed giver en høj sikkerhed, men giver ikke en absolut sikkerhed for at reglerne er overholdt.

Konklusion på vores revision

Vi afgiver en revisorerklæring uden forbehold, eller andre rapporteringsforpligtelser, men med fremhævelse af forhold ved revisionen

Vi har afsluttet vores revision af årsrapporten for Ringkøbing-Skjern Kommune for 2018 (s. 33-54 samt bilagshæftet), som ledelsen har udarbejdet, og afgivet en revisor-erklæring uden forbehold eller andre rapporteringsforpligtelser, men med fremhævelse vedrørende revisionen.

Vi har ikke konstateret ikke-korrigerede fejl vedrørende 2018.

Ikke-korrigerede fejl i årsrapporten

I henhold til internationale standarder om revision skal vi informere om forhold, som ikke er korrigeret i årsregnskabet.

Denne oplysning skal gives for at sikre, at byrådet er orienteret herom.

Årsregnskabet skal i henhold til budget- og regnskabssystemet afsluttes den 1. maj i det efterfølgende år, hvorefter der ikke kan foretages yderligere posteringer. De enkeltstående fejl, der erfaringsmæssigt findes i forbindelse med administrationens udarbejdelse af bemærkninger til regnskabet og vores efterfølgende revision, kan således ikke rettes, og det er derfor naturligt, at der vil være enkelte ikke-korrigerede forhold i det endelige årsregnskab.

I forbindelse med regnskabsaflæggelsen for 2018 har vi ikke konstateret større forhold, der burde være indarbejdet i årsregnskabet.

Kommentarer til dette års revision

6 punkter fra dette års revision – 2 er lukket i forbindelse med årets opfølgning

Vi har ved revisionen påset, at tidligere afgivne revisionsberetninger samt eventuelle bemærkninger er blevet behandlet af byrådet, og at byrådet har afgivet besvarelse over for tilsynsmyndigheden

Observationer			Status
Regnskabsår 2017/18	Side 27	Budgetopfølgning og ledelsestilsyn	Lukket
Regnskabsår 2017/18	Se nedenfor	Ringkøbing-Skjern Forsyning A/S	Lukket
Regnskabsår 2017/18	Se nedenfor	HMN Naturgas I/S	Åben
Regnskabsår 2018	Side 34	Fuldmagter	Åben
Regnskabsår 2018	Side 35	Overvurdering af afskrivninger i de omkostningsbaserede balanceposter	Åben
Regnskabsår 2018	Side 19	Årlig gennemgang af IT-brugeres adgangsrettigheder	Åben

Ringkøbing-Skjern Forsyning A/S

Ringkøbing-Skjern Kommune ejer 100% af aktierne i Ringkøbing-Skjern Forsyning A/S. Værdien af aktierne er indregnet med 2,8 mia. DKK under finansielle anlægsaktiver på baggrund af selskabets godkendte årsrapport for 2017. Ligesom sidste år henviser vi til omtalen i årsrapportens note 1.

De verserende sager, som er omtalt i tidligere års revisionsberetninger, er ultimo 2018 afgjort til forsyningsselskabernes fordel. Det forventes, at der i 2018 modtages et nyt styresignal fra SKAT, der understøtter denne afgørelse. Afgørelserne og styresignalerne forventes ikke at have betydning for kommunens indregning af aktierne i Ringkøbing-Skjern Forsyning A/S

HMN Naturgas I/S

Ifølge budget- og regnskabssystemet for kommuner skal ikke-noterede aktier og andre kapitalandele indregnes efter den indre værdis metode, opgjort i henhold til senest aflagte årsregnskab eller foreløbigt regnskab for de selskaber, som kommunen har kapitalandele i. Der er imidlertid for HMN Naturgas I/S, som kommunen ejer 3,7% af, fejlagtigt sket indregning på baggrund af koncernens indre værdi og ikke interessentskabets indre værdi. Fejlen medfører en overvurdering af aktiverne på 1 mio.kr., hvilket vi anser for uvæsentlig for årsrapporten. Vi har aftalt med kommunens ledelse, at forholdet bliver korrigeret i løbet af 2019.

Opfølgning på bemærkninger og anbefalinger fra tidligere års revisionsberetninger

5 punkter fra tidligere revisionsberetninger – 4 er lukket i forbindelse med årets opfølgning

Vi har ved revisionen påset, at tidligere afgivne revisionsberetninger samt eventuelle bemærkninger er blevet behandlet af byrådet, og at byrådet har afgivet besvarelse over for tilsynsmyndigheden

Observationer fra tidligere		Afsnit i sidste års beretning	Status	Omtale i denne beretning
Regnskabsår 2017	<u>Budgetopfølgning og ledelsestilsyn</u>	1.7.1	Lukket	<u>Side 27</u>
Regnskabsår 2017	Gennemgang af ledelsesudlæg ved First Card	1.7.2	Lukket	
Regnskabsår 2017	Attestationslister	1.7.3	Lukket	
Regnskabsår 2017	Ringkøbing-Skjern Forsyning A/S	1.7.4	Lukket	
Regnskabsår 2017	<u>HMN Naturgas I/S</u>	1.7.5	Åben	<u>Side 6</u>

Forhold af væsentlig betydning for vurdering af årsrapporten og/eller forvaltningen

Ingen tilsynssager

Vores revision har ikke givet anledning til kommentarer med rød markering. Der er dog enkelt kommentarer til under de nævnte områder.

Vi har forespurgt kommunen, om der er igangværende tilsynssager af betydning for årsrapporten. Kommunen har bekræftet, at dette ikke er tilfældet.

Klassifikation af kommentarer

Vores konklusioner på den udførte revision for perioden frem til aflæggelsen af årsrapporten vil blive gennemgået i beretningen. Vi har anvendt følgende klassificering af vores kommentarer:

- Risiko har væsentlig betydning for årsrapporten og kræver ledelsens bevågenhed ●
- Kræver ledelsens bevågenhed ●
- Ingen kritiske kommentarer ●

Vi vil anbefale, at byrådet forholder sig til de områder, hvor der, såfremt det er aktuelt, er henholdsvis "rød" og "gul" markering.

Revisionen har ikke givet anledning til at fremhæve særlige forhold, der er af betydning for ledelsens vurdering af årsrapporten.

Tilsynssager hos ministeriet, styrelser mv.

Vi har forespurgt kommunen, om der har været eller er igangværende tilsynssager. Kommunen har oplyst, at der ikke har været tilsynssager i regnskabsåret eller er i gangværende tilsynssager hos hverken Ankestyrelsen eller relevante ministerier af relevans for årsrapporten. Vi har endvidere i ledelsens regnskabserklæring indhentet ledelsens skriftlige bekræftelse heraf. Vi har heller ikke under revisionen fundet forhold, der kunne tyde på uoplyste tilsynssager.

Område	Konklusion
<u>Gennemførelse og styrelse af indkøb</u>	●
<u>Løn- og ansættelsesforhold</u>	●
<u>Rettighedsbestemte overførsler (områder med statsrefusion)</u>	●
<u>Ledelsens tilsidesættelse af kontroller</u>	●

Risikovurdering ved fastlæggelse af revisionsstrategi

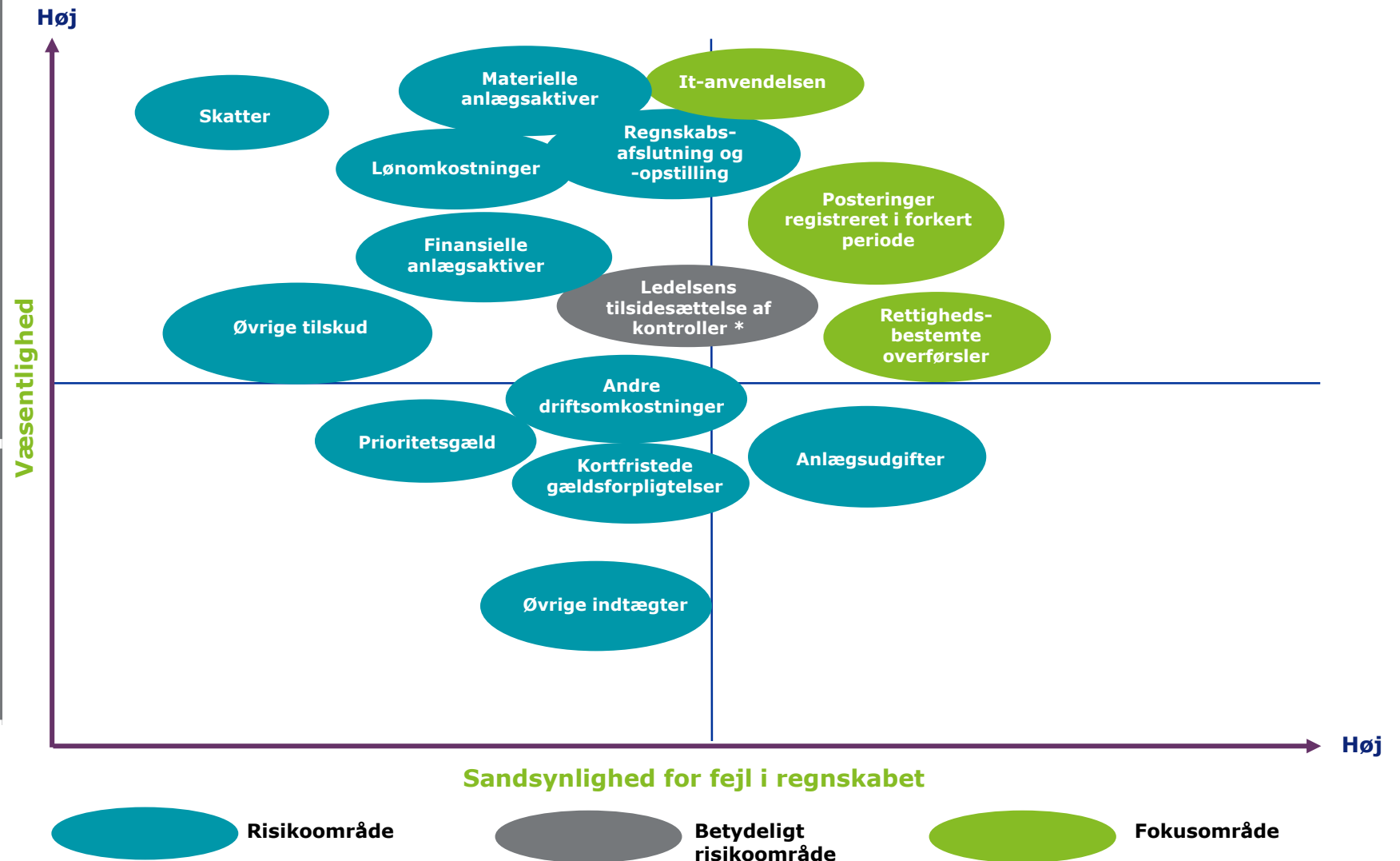
Posterings registreret i forkert periode

Indregning af indtægter og omkostninger i den korrekte periode udgør et element i den løbende styring af kommunens økonomi ligesom, at den er væsentlig for beslutningstagen for flere niveauer i ledelsen af kommunen.

Området er behæftet med en øget sandsynlighed for fejl. Dette set i sammenhæng med en relativt høj væsentlighed i området bevirker et fokusområde. Vi har ikke konstateret forhold, der indikerer, at området er behæftet med en betydelig risiko for væsentlig fejlinformation.

* Ledelsens tilsidesættelse af kontroller (foruddefineret risiko i internationale revisionsstandarder)

Der er risiko for, at ledelsen ved brug af sin autoritet kan tilsidesætte det interne kontrolmiljø eksempelvis gennem manuelle posterings, med henblik på at begå besvigelser. Risikoen er indplaceret i risikobilledet.

Risikovurderingen er drøftet med Ringkøbing-Skjern Kommunes ledelse, der er enige i det overordnede risikobillede.

Revisionsstrategi for væsentlige områder

Revisionsstrategien baserer sig på modenheden af kontrolmiljøet og forretningsgange

Revisionsstrategi

Revisionen omfatter alene de forretningsgange, der kan medføre væsentlige fejl i årsrapporten eller risiko for kritik af kommunens forvaltning, styrelseslovens bestemmelser samt revisionsaftalen. Herudover har kommunen en række forretningsgange, som har betydning for kommunens drift, men som ikke har væsentlig indvirkning på indsamlingen af data til årsrapporten.

Ved revisionen efterprøves, om årsregnskabet er rigtigt, og om de dispositioner, der er omfattet af regnskabsaflæggelsen, er i overensstemmelse med meddelte bevillinger, byrådets øvrige beslutninger, love og andre forskrifter samt med indgåede aftaler og sædvanlig praksis. Endvidere vurderes det, om udførelsen af byrådets og udvalgenes beslutninger og den øvrige forvaltning af kommunens anliggender er varetaget på en økonomisk hensigtsmæssig måde.

Revisionen omfatter ikke en gennemgang af samtlige bilag og transaktioner, men udføres ved, at vi ved stikprøver indhenter dokumentation for eller på anden måde får bekræftet bogføringens og årsregnskabets rigtighed. I forbindelse hermed tester vi de interne kontroller, i det omfang vi finder det nødvendigt for revisionen af årsregnskabet

Kommunens drift er i vid udstrækning baseret på systemunderstøttede forretningsgange. Vi har derfor i overvejende grad tilrettelagt en kontrolbaseret revisionsstrategi på væsentlige områder, mens der i begrænset omfang udføres substansbaserede handlinger. Revisionen omfatter en gennemgang af de væsentligste forretnings- og aktivitetsområder samt af underliggende forretningsgange og interne kontroller.

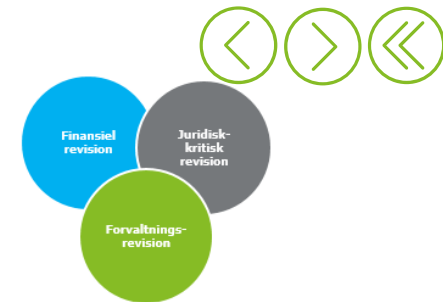
På øvrige regnskabelementer og områder er risikoen for fejl i årsrapporten vurderet som normal, og revisionens omfang har derfor været mindre.

Vores kommentarer til den udførte revision vil blive gennemgået nedenfor. De enkelte områder er nærmere beskrevet i de efterfølgende afsnit, som der er anført konkrete referencer til i figuren.

Revisionsområde	System	Kontrolbaseret revisionsstrategi	Substansbaseret revisionsstrategi
Skatter og tilskud	KMD Opus	√	(√)
Omkostningsdisponering	KMD Opus	√	(√)
Lønudbetalinger	KMD Opus	√	(√)
Rettighedsbestemte overførsler	KMD Aktiv/Dagpenge /Social Pension/ Børn & Voksne/ Nemrefusion	√	(√)
Materielle anlægsaktiver/ anlægsudgifter	KMD Opus	(√)	√
Øvrige revisionsområder	KMD Opus	(√)	√

Betydelige risici og fokusområder ved revisionen

Risici og en udført revision drevet af indsigt i Ringkøbing-Skjern Kommune

(F) Finansielle risici, (JK) Juridisk-kritiske risici og/eller (Forv.) Forvaltningsmæssige risici

Risiko	Detailrisiko	Saldobalance-post(er)		Bemærkninger fra den udførte revision
Omkostninger er i forkert regnskabsperiode (F)(Forv.)(JK)	<ul style="list-style-type: none"> Omkostninger indregnes ikke på det reelle afholdelses-tidspunkt	Omkostninger	●	Vi har ikke i forbindelse med den udførte revision konstateret fejl i regnskabsåret.
Rettighedsbestemte overførelser udbetales på forkert grundlag (F)(Forv.)(JK)	<ul style="list-style-type: none"> Overførsler indenfor det sociale område	Sociale omkostninger	●	Vi har ikke i forbindelse med den udførte revision konstateret fejl i regnskabsåret. Der henvises til særskilt beretning herom
IT-miljøet sikrer ikke en retvisende regnskabsrapportering (F)(JK)(Forv.)	<ul style="list-style-type: none"> Der er risiko for, at der ikke er sikret fornødne generelle it-kontroller til at mitigere risici for fejl	Tværgående	●	Ringkøbing-Skjern Kommune har tilrettelagt passende kontroller på it-området. Vi har enkelte anbefalinger til styrkelse af overvågningen af rettighedstildelingen.
Ledelsens tilsidesættelse af kontroller (formodet risiko) (F)	<ul style="list-style-type: none"> Der er revisionsmæssigt foruddefineret betydelig risiko for fejl i regnskabet afledt af ledelsens tilsidesættelse af det interne kontrolmiljø	Tværgående	●	Vi har ikke i forbindelse med den udførte revision konstateret, at kontroller er tilsidesat.

Nærmere oplysninger om betydelige revisionsrisici

Ledelsens tilsidesættelse af kontroller (formodet risiko) – ingen observationer

Risiko

Ledelsens tilsidesættelse af kontroller udgør ifølge ISA 240 altid en betydelig risiko. I dette afsnit beskriver vi de specifikke områder, der medfører risiko for tilsidesættelse.

Vi har udført revisionshandlinger for at identificere eventuelle tilfælde af ledelsens tilsidesættelse af kontroller. Vi beskriver i dette afsnit de handlinger og de områder, vi har haft fokus på.

Observationer

Vi har ingen observationer vedrørende ledelsens tilsidesættelse af kontroller.

Konklusion

Vi har ikke identificeret fejl eller mangler, som følge af ledelsens tilsidesættelse af kontroller. Vores udførte revision har ikke givet anledning til bemærkninger.

Vores revisionsmæssige reaktion og væsentlige observationer

En ledelse indtager generelt set en stilling, hvor det er muligt for den at begå besvigelser, fordi den kan manipulere regnskabsmaterialet og udarbejde manipulerede regnskaber ved at tilsidesætte kontroller, der ellers synes at fungere effektivt.

Vi har drøftet dette med medlemmer af ledelsen og andre. Vi har overvejet muligheden for manglende neutralitet i regnskabsmæssige vurderinger og skøn, herunder analyseret væsentlige regnskabsmæssige skøn som fx test af feriepengehensættelse, hensættelser i relation til retssager og periodisering af udgifter.

Vi har vurderet interne kontroller for årsafslutnings- og rapporteringsprocessen. Vi har derudover testet posteringer og kontroller for betydelige usædvanlige transaktioner.

Vi har for at imødegå risikoen testet posteringer omkring balancedagen og regnskabsafslutningen idet erfaringen viser, at risikoen for tilsidesættelse er mere sandsynlig i denne periode.

Usædvanlige transaktioner

Der har i løbet af året ikke været usædvanlige transaktioner.

Nærmere oplysninger om centrale forhold

Sociale områder med statsrefusion – ingen observationer

Centrale forhold ved revisionen

Vores revision er tilrettelagt således, at vi undersøger forhold som vi finder er af central betydning for revisionen.

Vi har udført revisionshandlinger for at identificere eventuelle tilfælde af manglende regeloverholdelse indenfor de sociale områder med statusrefusion. Vi beskriver i dette afsnit de handlinger og de områder, vi har haft fokus på.

Observationer

Vi har ingen væsentlige observationer vedrørende de sociale områder med statsrefusion af betydning for årsrapporten.

Konklusion

Vores udførte revision har ikke givet anledning til væsentlige bemærkninger.

Vores revisionsmæssige reaktion og væsentlige observationer

Som nævnt ovenfor indeholder vores revisionspåtegning en særskilt omtale af centrale forhold ved revisionen, hvilket er de forhold, der efter revisors faglige vurdering har størst betydning for revisionen af årsregnskabet i indeværende periode.

For Ringkøbing-Skjern Kommune er det vurderet, at sociale udgifter med statsrefusion er særlig risikofyldte, idet der er væsentlige udgifter på dette område, der refunderes af staten.

Ringkøbing-Skjern Kommune skal have tilrettelagt konkrete og sikre forretningsgange, således at der sker en korrekt sagsbehandling af borgerens rettigheder til sociale ydelser, og at der udbetales de korrekte ydelser, der kan refunderes af staten. Reglerne på området er komplekse og kræver derfor, at ledelsen i kommunen fastlægger retningslinjer for forretningsgange og sagsbehandling.

Vi har gennemgået og testet væsentlige forretningsgange på områder med statsrefusion på det sociale område samt gennemført revision af et antal personsager til afdækning af, om der sker en korrekt udbetaling af sociale ydelser med refusion. Vi har revideret i henhold til bekendtgørelse om statsrefusion og tilskud samt regnskabsaflæggelse.

Vi henviser til særskilt beretning herom.

Samarbejde mellem Ringkøbing-Skjern Kommune, Ankestyrelsen og Deloitte

Opgaveløsningen koordineres ved løbende møder mellem Ringkøbing-Skjern Kommune og Deloitte, i henhold til den aftalte årsplan

Revisionen har hjemmel i Styrelseslovens §42. Revisionsaftalen er senest forlænget ved byrådets beslutning d. 15.11.2016

Efter vores bedste overbevisning er der ikke udført forbudte ikke-revisionsydelser, som omhandlet i bekendtgørelse om kommunal og regional revision.

Styrelsesloven og revisionsaftalen fastlægger revisors opgaver med henblik på, at Ringkøbing-Skjern Kommune oplever en revisionsindsats rettet mod væsentlige og relevante problemstillinger, enten ud fra beløbsmæssig vurdering eller ud fra behov for at overholde gældende governance regler.

I vores bilag 2 til revisionsberetningen 2017 er revisionens formål, omfang og udførelse, revisors rapportering samt ansvarsfordelingen mellem ledelsen og revisor beskrevet. Vi skal henvise hertil, ligesom vi anbefaler, at eventuelle nye ledelsesmedlemmer får udleveret et eksemplar heraf.

Revisors ansvar

Revisionen har ansvaret for, at opnå høj grad af sikkerhed for, at regnskabet er uden væsentlig fejlinformation.

Herunder har revisionen ansvaret for, at opnå høj grad af sikkerhed for, at de i regnskabsåret udvalgte områder til forvaltningsrevision og juridisk kritisk revision er uden væsentlige ikke-opdagede regelbrud.

Høj grad af sikkerhed er et højt niveau af sikkerhed, men er ikke en garanti for, at en revision udført i henhold til internationale revisionsstandarder og standarder for offentlig revision altid vil afdække væsentlig fejlinformation, såfremt dette skulle opstå.

Ledelsens ansvar

Ledelsen har ansvaret for at udarbejde en årsrapport, der giver et retvisende billede af kommunens aktiviteter i overensstemmelse med gældende love og regler, herunder regler om statens regnskabsvæsen.

Ledelsen har endvidere ansvaret for, den interne kontrol, som ledelsen anser for nødvendig for at udarbejde et årsrapport uden væsentlig fejlinformation, uanset om denne skyldes besvigelser eller fejl.

Ledelsen har desuden ansvaret for, at forvalte kommunens midler i overensstemmelse med principper for god offentlig økonomistyring og forvaltning samt sikre, at der ikke træffes dispositioner, der bringer kommunens videreførelse i fare.

Ankestyrelsens ansvar

Ankestyrelsen har ansvaret for at føre tilsyn med byrådets behandling af revisors rapportering.

Løbende samarbejde

Opgaveløsningen koordineres ved løbende møder mellem Ringkøbing-Skjern Kommune og Deloitte, i henhold til den aftalte årsplan.

Resultatet af den udførte revision rapporteres i revisionsberetninger og management letters.

Forvaltningsrevision og sammenhæng med finansiel revision

Revisionen foretages i overensstemmelse med Internationale revisionsstandarder, Standarderne for offentlig revision (SOR), vedtægter og andre regler

Revisionen er tilrettelagt med henblik på at sikre, at årsberetningen i alle væsentlige henseender er rigtig, og at aktiver, passiver og den finansielle stilling på balancedagen samt resultatet af kommunens aktiviteter for regnskabsåret er i overensstemmelse med de kommunale regnskabsregler.

SOR 6 Ved juridisk-kritisk revision efterprøver vi med høj grad af sikkerhed for udvalgte emner, om de dispositioner, der er omfattet af regnskabsaflæggelsen, er i overensstemmelse med meddelte bevillinger, love og andre forskrifter samt med indgåede aftaler og sædvanlig praksis.

Dispositioner inden for udvalgte emner i 2018:

- Løn- og ansættelsesmæssige dispositioner
- Rettighedsbestemte overførsler (socialområder med statsrefusion)

SOR 7 Ved forvaltningsrevision vurderer vi med høj grad af sikkerhed, om de undersøgte systemer, processer eller dispositioner understøtter skyldige økonomiske hensyn ved forvaltningen af de midler og driften af de områder, der er omfattet af regnskabet.

Udvalgte emner i 2018:

- Mål- og resultatstyring (rapportering i årsrapport)
- Aktivitets og ressourcestyring, (Budget- og økonomistyring).

Emner inden for for juridisk-kritisk revision og forvaltningsrevision revideres kun såfremt, de er relevante for kommunen. Alle relevante emner skal revideres over en 5-årig periode.

Årsrapporten

at årsregnskabet i alle væsentlige henseender er rigtig, dvs. udarbejdet i overensstemmelse med bekendtgørelse om kommuners budget og regnskabsvæsen, revision mv.

Finansiel
revision

Juridisk-
kritisk
revision

Forvaltnings-
revision

SOR 6 Juridisk kritiske revisioner Overholdelse af love og regler

- Gennemførelse af indkøb
- Løn- og ansættelsesmæssige dispositioner
- Salg af varer og tjenesteydelser
- Opkrævning af gebyrer
- Tildeling af tilskud
- Rettighedsbestemte overførsler
- Er der i øvrigt indikationer på væsentlige regelbrud i forbindelse med andre dispositioner?

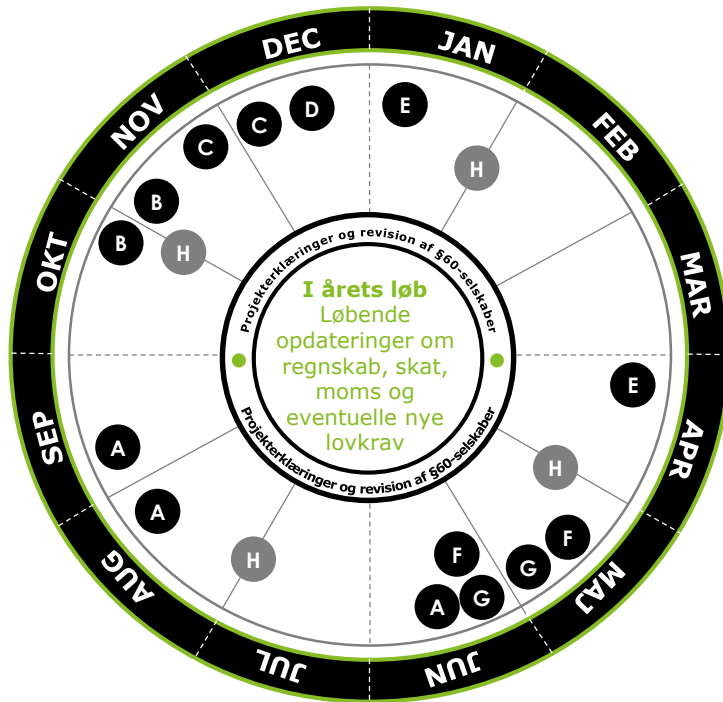
SOR 7 Forvaltningsrevisioner God offentlig økonomistyring og forvaltning:

- Aktivitets- og ressourcestyring
- Mål- og resultatstyring
- Styring af offentlige indkøb
- Budgetstyring af flerårige investeringsprojekter
- Styring af offentlige tilskudsordninger
- Er der i øvrigt indikationer på manglende sparsommelighed, produktivitet og effektivitet?

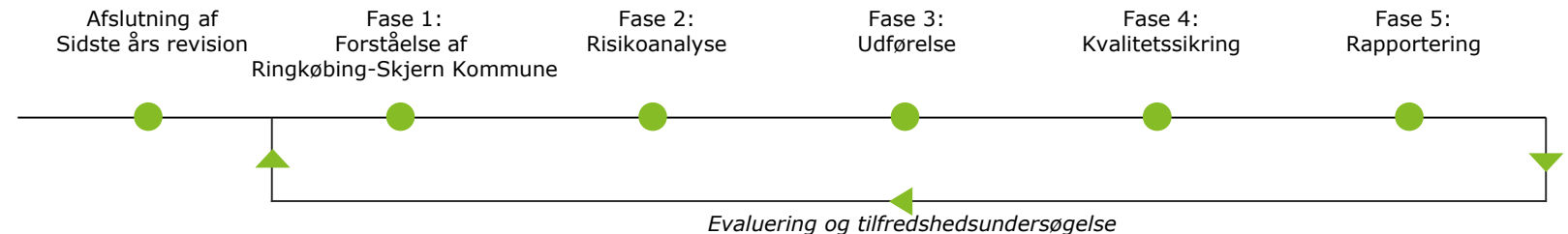

Årshjul

Revisionen af Ringkøbing-Skjern Kommune gennemføres i henhold til nedenstående overordnede plan

- A Planlægning (juni, august/september)**
  - Afholdelse af et fælles planlægningsmøde
  - Vurdering af kommunens kontrolmiljø
  - Detaljeret revisionsplanlægning, herunder identificering af fokusområder og betydelige risici
  - Fastlæggelse af revisionsstrategi og afstemning af forventninger
  - Fastlæggelse af emner for årets forvaltningsrevision
- B It-revision (september-oktober)**
  - Revision af generelle it-kontroller
- C Løbende revision (november-december)**
  - Kontroltest af væsentlige forretningsgange
  - Revision af udvalgte områder med henblik på at afklare problemstillinger forud for statusrevisionen
  - Opdatering af revisionsplanen
- D Løbende rapportering (december)**
  - Revisionsberetningen
  - Management Letters
- E Revision af årsrapporten (april-maj)**
  - Revision af årsrapport
- F Afsluttende rapportering (maj-juni)**
  - Revisionspåtegning
  - revisionsberetning
  - Evt. forslagsbrev
  - Deltagelse i politisk ledelsesmøder/afsluttende regnskabsmøder
- G Evaluering (maj-juni)**
  - Tilfredshedsundersøgelse
  - Genovervejelse af revisionsstrategien for de efterfølgende år
  - Evaluering projektrevisioner
- H Projekterklæringer og revision af §60-selskaber (løbende gennem året)**

Ledelsens påtegninger

Oversigt over og bemærkninger til ledelsens påtegninger

Vi har i forbindelse med vores revision udført revisionshandling i overensstemmelse med gældende love og revisionsstandarder vedrørende ledelsens påtegninger på årsrapporten, ledelsens regnskaberklæring og besvigelser.

Vi gør opmærksom på, at vi ikke under vores revision har identificeret fejl i årsrapporten som følge af besvigelser, regnskabsmanipulation eller misbrug af kommunens aktiver.

Vi har foretaget de påkrævede eftersyn af protokoller, overholdelse af regnskabsregler, underskrift af relevante dokumenter, samt rapporteringer til relevante myndigheder

Til brug for vores revision har vi gennemgået byrådets mødereferater. Vi har endvidere påset, at kommunen på alle væsentlige områder overholder god bogføringsskik.

Ledelsespåtegning

Ledelsen skal i henhold til lovgivningen afgive en påtegning på årsrapporten, hvori det bekræftes, at:

- årsrapporten er rigtig, det vil sige, at årsrapporten ikke indeholder væsentlige fejlinformation eller udeladelse, herunder at målopstillingen i årsrapporten er fyldestgørende.
- De dispositioner, som er omfattet af regnskabsaflæggelsen, er i overensstemmelse med meddelte bevillinger, love og andre forskrifter samt med indgåede aftaler og sædvanlig praksis.
- Der er etableret forretningsgange, der sikrer en økonomisk hensigtsmæssig forvaltning af de midler og ved driften af de institutioner, der er omfattet af årsrapporten.

Direktionens regnskaberklæring

Som led i revisionen har direktionen afgivet en regnskaberklæring over for os vedrørende årsrapporten for 2018. Direktionen har bl.a. bekræftet, at:

- Der har været bevillingsmæssig dækning for de i regnskabsåret afholdte udgifter og oppebårne indtægter
- Forvaltningen af Ringkøbing-Skjern Kommune vurderes at være tilrettelagt i overensstemmelse med principperne for god offentlig økonomistyring og sikrer, at Ringkøbing-Skjern Kommune er sparsommelig, produktiv og effektiv.
- Ringkøbing-Skjern Kommune har efter ledelsens opfattelse overholdt lovgivningen, og forvaltningen har været økonomisk hensigtsmæssig.

Endvidere har direktionen erklæret, at fejl, der er konstateret under revisionen, er rettet i årsrapporten.

Forespørgsler om besvigelser

I forbindelse med planlægning af vores revision har vi forespurgt ledelsen om risikoen for besvigelser.

Ledelsen har over for os oplyst, at der efter dens vurdering ikke er særlig risiko for besvigelser, og at kommunen har et effektivt kontrolmiljø, der afdækker risikoen for væsentlig fejlinformation i årsrapporten, herunder fejlinformation forårsaget af besvigelser.

Ledelsen har endvidere oplyst, at den ikke har kendskab til besvigelser eller igangværende undersøgelser af formodede besvigelser. Vi skal bemærke, at vi ikke under vores revision har konstateret fejl i årsrapporten som følge af besvigelser.

Forretningsgange og interne kontroller, dispositioner, registreringer og regnskabsafslutning

Vi anser kommunens forretningsgange på området som betryggende samt de indførte delvis kompenserende kontroller.

Vi har efterprøvet kommunens væsentligste forretningsgange, dispositioner, registreringer og regnskabsaflæggelse, herunder at kommunen følger retningslinjerne i:

- Bek. om kommunernes budget- og regnskabsvæsen, revision m.v.
- Kommunens Kasse- og Regnskabsregulativ
- Økonomi- og Indenrigsministeriets Budget- og Regnskabssystem
- Bek. om kommunernes styrelse

Forretningsgange og kontroller

Vi har ved tilrettelæggelse af revisionen og udvælgelsen af stikprøver for 2018 gennemgået udvalgte områder, således at alle afdelinger og væsentlige aktivitetsområder vil blive gennemgået over en årrække.

Gennemgangen har omfattet en vurdering af, om:

- de interne kontroller sikrer en fuldstændig, nøjagtig og rettidig behandling af godkendte transaktioner
- de interne kontroller forhindrer, at fejl opstår, eller sikrer, at opståede fejl opdages og rettes
- der er dokumentation for den foretagne databehandling og de udførte kontroller.

Vi har foruden gennemgang af den generelle it-sikkerhed på det administrative område gennemgået følgende områder:

Udligning, tilskud og skatter

Løn

Omkostningsdisponering

Likvider og kasseområdet

Regnskabsaflæggelse

Omkostningsbaseret balance

Vi har foretaget en overordnet vurdering af, om de dertil knyttede interne kontroller er betryggende og bliver efterlevet, uden at det giver anledning til væsentlige bemærkninger.

Kommunens bogføring er tilrettelagt således, at den kan danne grundlag for opstilling af såvel årsrapport som andre økonomiske informationer, og det er vores opfattelse, at kommunen har etableret tilstrækkelige kontrolforanstaltninger til sikring af en korrekt registrering af alle indtægter og omkostninger samt kommunens aktiver.

Der er på de efterfølgende sider redegjort for de enkelte emner.

Den generelle it-sikkerhed på det administrative område

Baseret på vores revision af generelle it-kontroller er det vores opfattelse, at Ringkøbing-Skjern Kommunes it-miljø er betryggende opsat.

Vi har vurderet modenheden af det overordnede kontrolmiljø ud fra et antal områder og underliggende principper.

Deloitte har revideret generelle it-kontroller hos Ringkøbing-Skjern Kommune. Scope for vores revision for 2018 har været flg.:

- KMD Opus
- KMD Aktiv
- KMD Dagpenge
- KMD Social Pension
- KMD Børn og Voksne
- KMD Boliglån

Vi har endvidere testet kommunens kontroller vedrørende administration af brugerrettigheder for KMD Opus.

Konklusion

Ringkøbing-Skjern Kommune har tilrettelagt passende kontroller på it-området. Vi har enkelte anbefalinger til styrket overvågning af rettighedstildelingen.

Vores opfattelse af jeres generelle it-kontroller

Generelle it-kontroller er de kontroller, som ledelsen har etableret i og omkring virksomhedens væsentlige it-platforme med henblik på at opnå en velkontrolleret og sikker it-anvendelse og dermed understøtte en pålidelig databehandling i it-baserede forretningsprocesser.

Idet de væsentligste systemer i relation til revisionen driftes og hostes af KMD, vil en væsentlig del af de generelle it-kontroller, som er relevant for aflæggelse af årsrapporten, blive udført hos KMD. Vores revision baserer sig derfor både på en gennemgang af it-kontroller, som udføres af kommunen selv (brugeradministration), og erklæringer indhentet fra KMD vedrørende de generelle it-kontroller, som udføres hos KMD.

Den samlede revision baseres for en dels vedkommende på relevante interne kontroller hos kommunen, herunder både manuelle kontroller og kontroller, der automatisk udføres af de brugersystemer, kommunen anvender. Gennemgangen af generelle it-kontroller har ikke omfattet en vurdering af kontrol- og sikkerhedsniveauet i de enkelte brugersystemer, herunder automatiske kontroller i de administrative processer og logiske adgangsrettigheder til udførelse af forretningsaktiviteter i brugersystemerne.

På baggrund af årets it-revision er det vores vurdering, at de generelle it-kontroller, som Ringkøbing-Skjern Kommune varetager, i det væsentlige har været hensigtsmæssigt udformet og opretholdt.

Anbefalinger

Erklæring vedrørende generelle kontroller for KMD Opus-applikationerne foreligger ikke for 2018, ligesom den heller ikke gjorde for 2017. Vi har ved forespørgsler og opslag på KMD's kundenet fået verificeret, at der ikke er sket væsentlige ændringer i applikationen og anvendelse heraf i 2017 og 2018.

Kommunerne er i henhold til regnskabs- og revisionskravene på de sociale områder med statsrefusion pålagt at sikre, at der foreligger en revisorerklæring vedrørende de systemer, der anvendes på området. KMD har oplyst kommunen, at der ikke udarbejdes en revisorerklæring vedrørende KMD Boliglån. Herudover har Styrelsen for Arbejdsmarked og Rekruttering ifølge det oplyste vurderet, at erklæringerne for KMD Dagpenge, KMD Social Pension og KMD Børn og Voksne ikke lever op til kravene på området med hensyn til "at de interne kontroller i systemerne sikrer en fuldstændig og nøjagtig behandling af godkendte transaktioner".

Vi anbefaler, at kommunen fortsat anmoder KMD om at udarbejde disse erklæringer, samt at erklæringerne er i overensstemmelse med reglerne på området.

Ifølge kommunens IT-sikkerhedspolitik fremgår det, at medarbejdernes adgangsrettigheder skal gennemgås en gang om året samt i forbindelse med ændringer i brugers arbejdsmæssige forhold, såsom nye ansvarsområder eller organisationsændringer. Vi har forespurgt hertil og har fået oplyst, at denne kontrol er ikke blevet udført tilfredsstillende.

Kommunen har igangsat udviklingen af en database baseret på udtræk fra lønsystemet. Formålet med databasen er gennem en automatisk proces at sikre overblik over ændringer.

Forvaltningsrevision og Juridisk-kritisk revision

Generelt samt konklusion

Vores revision af de udvalgte områder har ikke givet anledning til kommentarer med rød markering.

Vi har på de efterfølgende sider redegjort det udført arbejde.

Ringkøbing-Skjern Kommune har efter vores vurdering en god proces for udarbejdelse af mål indenfor forvaltningen af Ringkøbing-Skjern Kommunes midler.

Ringkøbing-Skjern Kommune er på forkant i forhold til implementering samt overholdelse af nye regler. Det er vores vurdering, at Ringkøbing-Skjern Kommune er compliant på alle væsentlige områder.

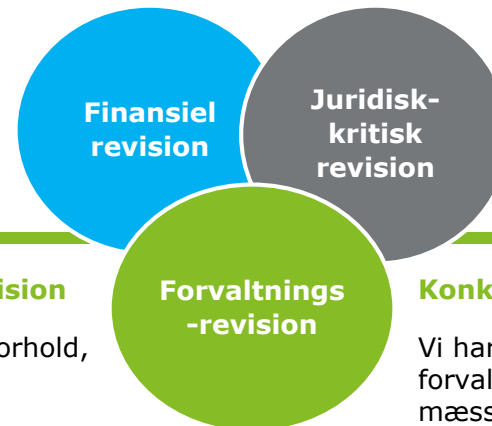
Juridisk-kritisk revision, generelt

Vi har ikke konstateret indikationer på væsentlige regelbrud.

De undersøgte dispositioner er i overensstemmelse med de givne vilkår og kommunens formål.

Forvaltningsrevision, generelt

Vi har i forbindelse med den finansielle revision ikke konstateret indikationer på væsentlige forvaltningsmangler.

Konklusion på den juridisk-kritiske revision

Vi har ved vores revision ikke konstateret forhold, der giver os anledning til at formode,

- at kommunen i sit virke ikke er uafhængig
- at kommunens midler ikke anvendes i overensstemmelse med de givne vilkår og kommunens formål.

Konklusion på udført forvaltningsrevision

Vi har ved vores revision af kommunens forvaltning ikke konstateret nogen forvaltningsmæssige uregelmæssigheder.

Forvaltningsrevision og Juridisk-kritisk revision - fortsat

Revisionen er udført i overensstemmelse med de nye revisionsstandarder

Med virkning fra regnskabsåret 2017 skal forvaltningsrevision og juridisk-kritisk revision gennemføres i henhold til standarderne for offentlig revision (SOR).

Standarderne har til formål, at sikre en ensartet revision på det offentlige område på tværs af forskellige offentlige institutioner, og indeholder derfor et antal pligtige områder, der skal gennemgås som led i dels SOR 7 forvaltningsrevisionen (5 områder), og dels SOR 6 den juridisk kritiske revision (6 områder), i det omfang disse er relevante. Derudover skal det overvejes, hvorvidt der inden for de to områder er behov for at udvælge andre områder til revision.

Revisionen af de pligtige områder i henhold til SOR kan gennemføres efter en rotationsplan således, at de pligtige områder er dækket over en 5-årig periode. I tillæg hertil har Økonomi- og Indenrigsministeriet anført, at de for 2018 revisionerne forventer følgende områder omfattet af revisionen:

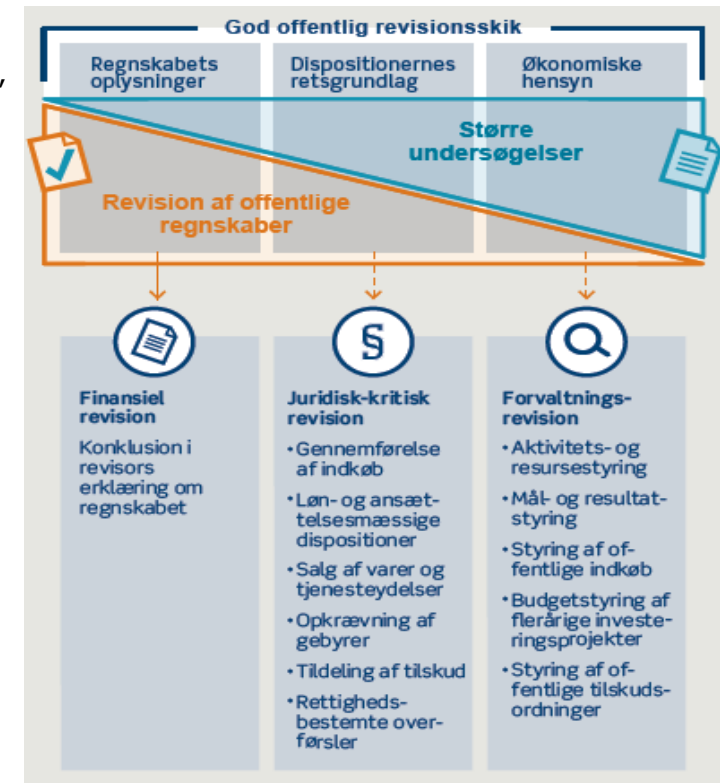
Planlægning af juridisk-kritisk revision (SOR 6):

- Løn- og ansættelsesmæssige dispositioner
- Styling af offentlige indkøb
- Rettighedsbestemte overførsler

Planlægning af forvaltningsrevision (SOR 7):

- Aktivitets- og ressourcestyring
- Mål- og resultatstyring
- Gennemførelse af indkøb

Vores rotationsplan for juridisk-kritisk revision samt forvaltningsrevision, samt afrapportering på udvalgte emner, fremgår på de efterfølgende sider.

Udvalgte emner i henhold til Standarder for Offentlig Revision (SOR)

Planlagt rotations-skema for revisionen af Ringkøbing-Skjern Kommune

Emne	Forvaltningsemne	Tidspunkt for gennemgang			
		2018	2019	2020	2021
<u>Aktivitets og ressourcestyring</u>	Generelt iht. standard	X	X	X	X
<u>Mål og resultatstyring</u>	Generelt iht. standard	X	X	X	X
<u>Styring af offentlige indkøb</u>	Generelt iht. standard	X	X	X	X
Budgetstyring af flerårige projekter	Generelt iht. standard (i relevant omfang)		(X)	(X)	(X)
Styring af offentlige tilskudsordninger	Generelt iht. standard				X
Andre områder	Specifikt for Ringkøbing-Skjern Kommune		*	*	*
<u>Gennemførelse af indkøb</u>	Generelt iht. standard	X	X	X	X
<u>Løn- og ansættelsesmæssige dispositioner</u>	Generelt iht. standard	X	X	X	X
Gennemførelse af salg	Generelt iht. standard		X		
Myndigheders gebyropkrævning	Generelt iht. standard			X	
Afgørelse om tildeling af tilskud mv.	Generelt iht. standard				X
<u>Rettighedsbestemte overførsler</u>	Generelt iht. standard	X	X	X	X
Andre områder	Specifikt for Ringkøbing-Skjern Kommune		*	*	*

Aktivitets- og ressourcestyring (økonomistyring)

Økonomistyringen foretages på et passende niveau

Risiko

Der er risiko for, at Ringkøbing-Skjern Kommune ikke overholder bevillingsregler som følge af en utilstrækkelig aktivitets og ressource-styring (økonomistyring)

Vurdering af økonomistyring

Vi har konstateret, at der generelt er passende kontroller vedr. rapportering og opfølgning på økonomistyringen. Herunder at økonomistyringen har passende fokus hos såvel direktion som politisk ledelse.

Observationer

Vi har ikke konstateret væsentlige mangler i Ringkøbing-Skjern Kommunes tilrettelagte kontrol.

Konklusion

Vi har konstateret, at der er etableret tilstrækkelige forretningsgange og interne kontroller til at sikre, at ledelsen får relevante informationer, samt at ledelse og bestyrelse har passende fokus på at følge økonomistyringen.

Formål

Formålet er at vurdere, om Ringkøbing-Skjern Kommune har tilrettelagt passende forretningsgange og interne kontroller, der sikrer, at ledelsen har tilstrækkelig og valid information til rettidigt at træffe velbegrundede beslutninger i forbindelse med aktivitets- og ressourcestyringen.

Afgrænsning

Revisionen omfatter gennemgang af de af Ringkøbing-Skjern Kommune tilrettelagte forretningsgange og kontroller for økonomistyring, herunder at der er processer for rapportering til øverste ledelsesniveau, og at denne er i overensstemmelse med foretagne registreringer. Gennemgangen har ikke omfattet en vurdering af de forretningsmæssige beslutninger, der er truffet på baggrund af den modtagne information.

Omfang

Gennemgangen har blandt andet omfattet en vurdering af om:

- Der udarbejdes byråds- og udvalgsgodkendte budgetter
- Det er faste procedurer for rapportering til udvalg og byråd
- Rapporteringen omfatter alle Ringkøbing-Skjern Kommunes aktiviteter
- Det dokumenteres løbende i referater, at økonomi-rapporteringen er drøftet i udvalg og byråd
- Centrale kontroller i forbindelse med udarbejdelsen af den løbende økonomirapportering er implementeret og fungerer effektivt.

Observationer

Grundlaget for Ringkøbing-Skjern Kommunes økonomistyring er budgettet for 2018, som blev vedtaget af byrådet i september 2017. Den løbende opfølgning fokuserer på væsentlige ændringer og udvikling på det enkelte bevillingsområde.

Ringkøbing-Skjern Kommune har inden for de undersøgte områder etableret forretningsgange og interne kontroller, der sikrer, at ledelsesinformationer er styringsrelevante og baseret på et validt datagrundlag og dermed medvirker til at ledelsen på relevante niveauer kan træffe beslutninger i forbindelse med økonomistyringen.

Vi har på efterfølgende uddybet vores vurdering af det overordnede interne kontrolmiljø.

Aktivitets- og ressourcestyring – fortsat (internt kontrolmiljø)

Ud fra vores revision og drøftelser med ledelsen vurderer vi, at det interne kontrolmiljø i Ringkøbing-Skjern Kommune er passende

Vi har vurderet Ringkøbing-Skjern Kommunes overordnede kontrolmiljø ud fra et antal områder og underliggende principper.

Vi vurderer, at det interne kontrolmiljø er passende.

Vi har på baggrund af de hidtil udførte revisionsbehandlinger opnået høj grad af sikkerhed for, at Ringkøbing-Skjern Kommunes regnskabsaflæggelsesproces giver et tilstrækkeligt grundlag for at udarbejde årsrapporten.

Der er vores opfattelse, at de forretningsgange, interne kontroller samt regnskabs- og informationssystemerne som helhed, som direktionen har etableret, danner et forsvarligt grundlag for udarbejdelsen af årsrapporten.

Vores opfattelse af jeres interne kontrolmiljø

Vores revision i løbet af året har til formål at undersøge og vurdere, om Ringkøbing-Skjern Kommunes rapporteringssystemer, forretningsgange og interne kontroller fungerer forsvarligt. Formålet hermed er at påse, om der forefindes korrekte, troværdige og rettidige bogholderiregistreringer som grundlag for aflæggelsen af årsrapporten.

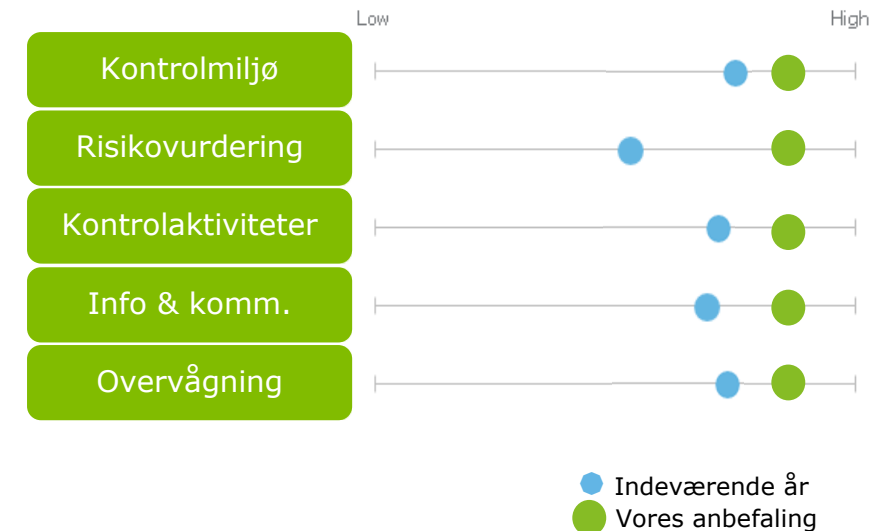
Vores revision i løbet af året og kontroltest er baseret på vores forståelse og vurdering af det interne kontrolmiljø, gennemgang af kasse- og regnskabsregulativ foretagne interview og gennemgang af udvalgte kontroller.

Vi har bl.a. afholdt møde med ledelsen inden for økonomistyring, hvor procedurer for udarbejdelse af løbende rapportering blev gennemgået. Vi har desuden indhentet ajourført kasse- og regnskabsregulativ og sikret, at der ikke er væsentlige uoverensstemmelser.

Vi vurderer, at Ringkøbing-Skjern Kommune har et passende kontrolmiljø, der sikrer, at Ringkøbing-Skjern Kommunes rapporteringssystemer, forretningsgange og interne kontroller fungerer forsvarligt.

Det er samtidig vores vurdering, at kommunens igangværende arbejde med forbedring og øget skriftlighed omkring forretningsgange og kontroller vil styrke kontrolmiljøet, herunder ved bedre dokumentation af de udførte kontroller.

Vurdering af jeres interne kontrolmiljø:

Observationer

Vi har vurderet, at Ringkøbing-Skjern Kommune har et godt og betryggende kontrolmiljø hvor kontrollerne generelt bliver gennemført og dokumenterede.

Vi anbefaler dog, at der i højere grad arbejdes med løbende risikovurderinger, hvilket vil afføde en mere fokuseret og dermed effektiv kontrol.

Mål- og resultatstyring

Løbende evaluering af Planstrategi 2015

Risiko

Der er risiko for, at Ringkøbing-Skjern Kommunes rapportering om mål og resultatstyring ikke er i overensstemmelse med de faktisk opsatte mål og realiserede resultater.

Vurdering af interne kontroller

Vi har konstateret, at der generelt er passende kontroller vedr. rapportering og opfølgning på opsatte mål, herunder at resultatopfølgningen er forankret i direktion samt politisk ledelse.

Observationer

Vi har ikke konstateret mangler i Ringkøbing-Skjern Kommunes tilrettelagte kontrol.

Konklusion

Vi har konstateret, at der er etableret målinger der sikrer, at der rapporteres om de punkter der fremgår af Ringkøbing-Skjern Kommunes Planstrategi 2015, og afrapporteringen er sket i henhold til de foretagne målinger, og der er redegjort for ikke opfyldte målepunkter i rapporteringen. Ledelse og politisk ledelse har passende fokus på at følge de i Planstrategi 2015 opsatte mål.

Formål

Formålet er at vurdere, om Ringkøbing-Skjern Kommune har tilrettelagt passende forretningsgange og interne kontroller, der sikrer, at Ringkøbing-Skjern Kommune kan rapportere om de mål, der er vedtaget af byrådet i Planstrategi 2015, samt at der er tilrettelagt procedurer, der understøtter udarbejdelse af en passende målrapportering.

Afgrænsning

Revisionen omfatter gennemgang af de af Ringkøbing-Skjern Kommunes tilrettelagte forretningsgange og kontroller for målrapportering, herunder at der er processer for rapportering til øverste ledelsesniveau, og at denne er i overensstemmelse med foretagne registreringer. Gennemgangen har ikke omfattet en vurdering af de forretningsmæssige beslutninger, der er truffet på baggrund af den modtagne information.

Omfang

Revisionen har blandt andet omfattet en vurdering af hvorvidt:

- Målinger er baseret på passende dokumentation, fra interne og eksterne kilder.
- Rapporteringen af de enkelte målepunkter er sket i henhold til de opsatte målingskriterier
- Omtalen af målrapporteringen er sket i overensstemmelse den foreliggende dokumentation.

Observationer

Ringkøbing-Skjern Kommune har inden for de undersøgte områder etableret forretningsgange og interne kontroller, der sikrer, at ledelsesinformationen er styringsrelevant og baseret på et validt datagrundlag og dermed medvirker til at ledelsen på relevante niveauer kan træffe beslutninger i forbindelse med målstyringen.

Der er i Planstrategi 2015 4 måleområder som byrådet arbejder med i den indeværende byrådsperiode. Områderne er:

- Vækstjydernes hjem
- Et liv i balance
- Natur med pladsgaranti
- Værtens bedste historie

Måleområderne indarbejdes i de løbende operationelle planer for kommunen.

Løn- og ansættelsesforhold

Etablerede forretningsgange understøtter at lønninger udbetales i overensstemmelse med gældende praksis

Risiko

Der er risiko for, at Ringkøbing-Skjern Kommune udbetaler lønninger, der ikke er i overensstemmelse med gældende love, overenskomster og gældende retsnormer.

Vurdering af forretningsgange og interne kontroller

Vi kan konkludere, at Ringkøbing-Skjern Kommune har etableret forretningsgange og interne kontroller, der understøtter at lønninger udbetales i overensstemmelse med de relevante retsnormer for så vidt angår de processer, som Ringkøbing-Skjern Kommune har ansvaret for.

Observationer

Vi har ikke konstateret væsentlige mangler i Ringkøbing-Skjern Kommunes tilrettelagte kontrol.

Konklusion

Konklusionen på den i 2018 udførte revision er, at Ringkøbing-Skjern Kommune har procedurer for kontrol af oprettelser af nye medarbejdere samt for kontrol af udbetaling af lønninger.

Formål

Formålet med den samlede revision er at opnå høj grad af sikkerhed for, at der ikke er væsentlige og uopdagede regelbrud (dvs. væsentlige fejl) i de udbetalte lønninger, og at Ringkøbing-Skjern Kommune administrerer området i overensstemmelse med gældende retsnormer, herunder at der er tilrettelagt procedurer, der sikrer, at variable løndelev er godkendt og i overensstemmelse med sædvanlig praksis.

Afgrænsning

Ringkøbing-Skjern Kommune anvender KMD Opus til lønudbetaling. Vi har ikke modtaget erklæring vedrørende applikationskontroller i KMD OPUS jf. afsnittet omkring generelle it-kontroller. Vi har fået oplyst at applikationskontrollerne ikke er ændret, men har ikke haft mulighed for at validere det. På baggrund heraf har vores fokus været på manuelle kontroller udført af lønafdelingen.

Omfang

Revisionen har blandt andet omfattet en vurdering af om Ringkøbing-Skjern Kommune har:

- Etableret forretningsgange, der forebygger, at der udbetales løn, der ikke er i overensstemmelse med gældende regler
- Procedurer for vurdering af om lønindplacering er sket ud fra passende dokumentation.

- Om variable løndelev som overtid, engangsvederlag, resultatløv m.v. kontrolleres inden indrapportering i KMD Opus.

Vi har fra lønsystemet udvalgt et antal lønsager for tjenestemænd, funktionærer, tjenestemandspensioner og timelønnede inden for kommunens forskellige forvaltningsområder. For de udvalgte personer har vi detaljeret gennemgået og sammenholdt de udbetalte lønninger, tillæg, diæter og reguleringer mv. med lønkontorets sagsakter og det fra KL modtagne kontrolmateriale i form af lønoverenskomster, lønoversigter og cirkulæreskrivelser angående konkrete afgørelser m.m.

Observationer

Det er vores vurdering, at Ringkøbing-Skjern Kommune har etableret forretningsgange, der understøtter, at lønninger udbetales i overensstemmelse med gældende love, overenskomster og gældende retsnormer (praksis).

Herunder fastsættelse og udbetaling af variable ydelser, hvor der anvendes faste blanketter, der dokumenterer specificering af præstationerne, samt faste godkendelsesprocedurer.

Gennemførelse og styring af indkøb

Gennemgangen af omkostningsdisponeringen har givet anledning til observationer og anbefalinger

Risiko

Der er risiko for, at omkostninger er fejlagtigt disponeret og medtaget i forkert regnskabsperiode.

Vurdering af forretningsgange og interne kontroller

Vi kan konkludere, at Ringkøbing-Skjern Kommune har etableret forretningsgange og interne kontroller, der understøtter, at omkostninger disponeres korrekt, samt at de væsentligste risikofyldte processer korrekt overvåges.

Observationer

Vi har konstateret, at kvaliteten af det udførte ledelsestilsyn er væsentligt forbedret i forhold til 2016 og 2017. Ledelsestilsynet er under kontinuerligt forbedring med fokus på dokumentation af overvejelserne omkring risiko, væsentlighed og stikprøveudvælgelse, en højere grad af ensretning af fremgangsmåden for dokumentation af ledelsestilsynet samt en formaliseret opfølgning på tidligere konstaterede forhold.

Konklusion

Konklusionen på den i 2018 udførte revision er, at Ringkøbing-Skjern Kommune har passende ledelsesmæssig fokus på omkostningsdisponeringen

Formål

Formålet med revisionen af den omkostningsdisponeringen er at opnå høj grad af sikkerhed for, at der ikke er væsentlige posteringer som er disponeret i forkert regnskabsperiode, samt at de disponerede omkostninger er i overensstemmelse med det underliggende grundlag.

Afgrænsning

Revisionen omfatter gennemgang af de af Ringkøbing-Skjern Kommunes tilrettelagte forretningsgange og kontroller herunder ledelsestilsyn. Gennemgangen har ikke omfattet en vurdering af de forretningsmæssige beslutninger, der er truffet på baggrund af den modtagne information.

Omfang

Revisionen har blandt andet omfattet en vurdering af om Ringkøbing-Skjern Kommune har:

- der er de nødvendige bevillinger for de foretagne indkøb
- større indkøb foretages i overensstemmelse med aftaler, tilbudslov m.m.
- der er udarbejdet indkøbspolitikker, der definerer arten og omfanget af indkøb
- der i politikker og forretningsgange er en klar beskrivelse af ansvarsfordelingen i forbindelse med indkøb, herunder hvilke kriterier der ligger til grund for vurdering af fremgangsmåden ved forskellige typer indkøb
- at der er opsat en godkendelsesproces for godkendelse af omkostninger, samt at denne proces efterleves.

Observationer

Ringkøbing-Skjern Kommune har via rollebaseret indgang i KMD Opus valgt at anvende integreret anvisning. KMD Opus er dog opsat således, at fakturagodkender ikke kan udløse udbetalinger til egen NemKonto. Herudover øges risikoen endvidere af, at nye kreditorer og betalingsoplysninger på eksisterende kreditorer oprettes automatisk på baggrund af de informationer, der indgår i de elektroniske fakturaer, der modtages. Så længe kommunen anvender integreret anvisning af udgifter, vil dette indebære en vis risiko for besvigelser, da der ikke på eksempelvis Virk.dk er krav om, at afsender af en e-faktura skal identificere sig. Vi kan oplyse, at vi ikke i forbindelse med revisionen har fundet forhold, som indikerer besvigelser.

Kommunen har valgt at acceptere en forøget risiko for økonomiske tab ved at anvende integreret anvisning. Der er således alene én medarbejder involveret i behandling af en udgift og den afledte udbetaling. Dette gælder dog ikke udbetalingsbilag, hvor kommunen med henblik på at minimere besvigelserisikoen har valgt, at alle udbetalingsbilag kræver elektronisk godkendelse af 2 personer inden frigivelse af udbetalingen.

Gennemførelse og styring af indkøb - fortsat

Gennemgangen af omkostningsdisponeringen har givet anledning til observationer og anbefalinger

Risiko

Der er risiko for, at omkostninger er fejlagtigt disponeret og medtaget i forkert regnskabsperiode.

Vurdering af forretningsgange og interne kontroller

Vi kan konkludere, at Ringkøbing-Skjern Kommune har etableret forretningsgange og interne kontroller, der understøtter, at omkostninger disponeres korrekt, samt at de væsentligste risikofyldte processer korrekt overvåges.

Observationer

Vi har konstateret, at kvaliteten af det udførte ledelsestilsyn er væsentligt forbedret i forhold til 2016 og 2017. Ledelsestilsynet er under kontinuerligt forbedring med fokus på dokumentation af overvejelserne omkring risiko, væsentlighed og stikprøveudvælgelse, en højere grad af ensretning af fremgangsmåden for dokumentation af ledelsestilsynet samt en formaliseret opfølgning på tidligere konstaterede forhold.

Konklusion

Konklusionen på den i 2018 udførte revision er, at Ringkøbing-Skjern Kommune har passende ledelsesmæssig fokus på omkostningsdisponeringen

Observationer - fortsat

Vores generelle opfattelse er, at der i Ringkøbing-Skjern Kommune udøves aktivt ledelsestilsyn, hvilket også er et væsentligt element i den integrerede anvisning. Vi har i forbindelse med revisionen af Ringkøbing-Skjern Kommune gennemgået procedurerne for den månedlige budgetopfølgning, der foregår dels decentralt for centrene (herunder afdelinger og institutioner), dels centralt for hele kommunen.

Vi har konstateret, at kvaliteten af det udførte ledelsestilsyn er væsentligt forbedret i forhold til 2016 og 2017. Ledelsestilsynet er under kontinuerligt forbedring med fokus på dokumentation af overvejelserne omkring risiko, væsentlighed og stikprøveudvælgelse, en højere grad af ensretning af fremgangsmåden for dokumentation af ledelsestilsynet samt en formaliseret opfølgning på tidligere konstaterede forhold.

Det er vores vurdering, at kommunens centrale ledelsestilsyn og løbende budgetopfølgning er af tilstrækkelig kvalitet til at opdage og reagere på større fejl og budgetafvigelser, der måtte opstå i kommunen.

Rettighedsbestemte overførsler

Gennemgang af rettighedsbestemte overførsler indenfor det sociale område med statsrevision har ikke givet anledning til bemærkninger

Risiko

Der er risiko for, at Ringkøbing-Skjern Kommunes refusionsopgørelser ikke er korrekt.

Der er risiko for, at Ringkøbing-Skjern Kommunes sagsbehandling har mangler.

Vurdering af forretningsgange og interne kontroller

Vi kan konkludere, at Ringkøbing-Skjern Kommune har etableret forretningsgange og interne kontroller, der understøtter, at refusionsopgørelserne samt sagsbehandlingen er i overensstemmelse med gældende regler og praksis.

Observationer

Vi har ikke konstateret væsentlige mangler i Ringkøbing-Skjern Kommunes tilrettelagte kontrol.

Konklusion

Konklusionen på den i 2018 udførte revision på det sociale område er, at Ringkøbing-Skjern Kommune har passende procedurer for kontrol af refusionsopgørelserne samt sagsbehandlingen.

Formål

Formålet med revisionen af det sociale område med statsrefusion er at opnå høj grad af sikkerhed for, at der ikke er væsentlige mangler i den opgjorte refusion af udgifter eller væsentlige mangler i den udførte sagsbehandling

Afgrænsning

Revisionen omfatter gennemgang af de af Ringkøbing-Skjern Kommune tilrettelagte forretningsgange og kontroller. Revisionen er tilrettelagt med en høj grad af sikkerhed for at de opgjorte refusionsopgørelser er opgjort i overensstemmelse med grundlaget.

For gennemgang af sagsbehandlingen udtrykkes der udelukkende høj grad af sikkerhed for de undersøgte emner.

Omfang

Revisionen har blandt andet omfattet en vurdering af om Ringkøbing-Skjern Kommune har:

- Etableret forretningsgange, der sikrer, at sagsbehandlingen er i overensstemmelse med gældende regler
- Foretaget behørigt ledelsestilsyn på baggrund af en samlet vurdering af risiko og væsentlighed for det enkelte sagsområde
- Opgjort refusionsopgørelsen i overensstemmelse med korrekt grundlag.

Gennemgangen gav ikke anledning til væsentlige bemærkninger.

Rettidighed

I januar udsendte beskæftigelsesministeriet et brev til alle landets kommuner, da en opgørelse fra november 2017 viste at en stor del af kommunerne kun i begrænset omfang overholder de minimumsregler for rettidige samtaler, der er fastsat ved lov.

Vi har i forbindelse med vores revision været særlige opmærksom på overholdelse af tidsfrister i sagsbehandlingen.

Vi har i 5 af de udtagne sager konstateret, at tidsfristerne ikke har været overholdt, svarende til 13% af vores gennemgang i alt.

Ledelsesberetning og anden compliance

Generelt høj kvalitet i ledelsesberetningen og overholdelse af gældende lovgivning

Vi har til brug for byrådets overvejelse medtaget visse nærmere informationer om ledelsesberetningen og anden compliance.

GDPR

Vi har forespurgt om Ringkøbing-Skjern Kommune har tilrettelagt processer i forhold til overholdelse af Persondata-forordningen og i ledelseserklæringen er det bekræftet, at der ikke har været overtrædelser af forordningen

Vores revision har ikke omfattet ledelsesberetningen i årsrapporten. Revisionskrav kræver imidlertid, at vi gennemlæser ledelsesberetningen for at påse, at informationerne i ledelsesberetningen er i overensstemmelse med årsrapporten og de informationer, som vi i øvrigt er blevet bekendt med i forbindelse med vores revision. Vi har desuden som led i forvaltningsrevisionen foretaget gennemgang af ledelsesberetningen.

Vi har kontrolleret, at ledelsen overholder alle sin bemærkningspligt.

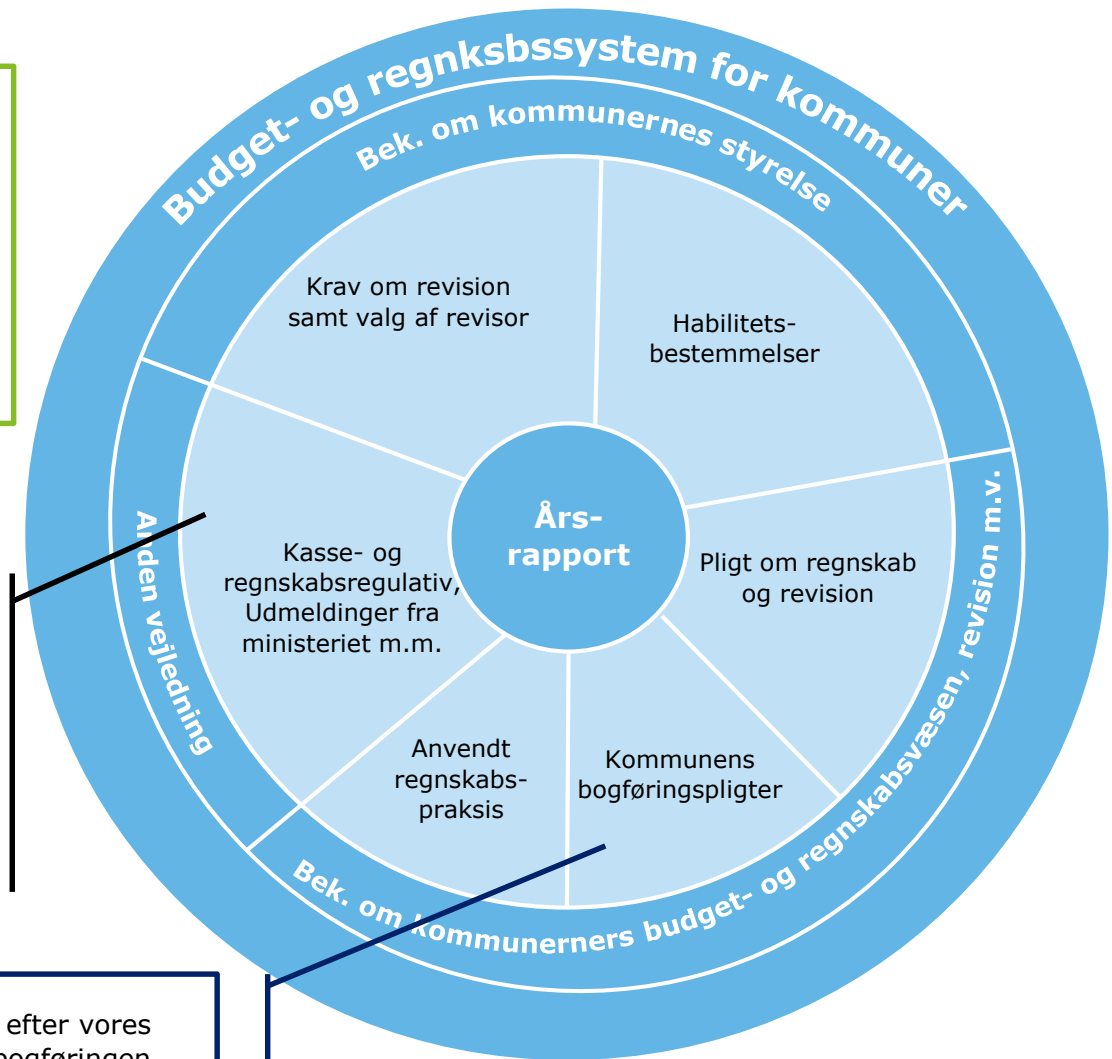
Vi har kontrolleret, at årsrapporten er aflagt i overensstemmelse med relevante vejledninger.

Ledelsesberetning

Vi har gennemgået Ringkøbing-Skjern Kommunes ledelsesberetning, og vurderer, at den er i overensstemmelse med årsrapporten i øvrigt, samt vores kendskab til kommunens forhold.

Bogføring

Ringkøbing-Skjern Kommune overholder efter vores vurdering kravene til tilrettelæggelse af bogføringen, samt opbevaring af bogføringsmateriale.

Rådgivnings- og assistanceopgaver

Vi har leveret erklærings- og rådgivningsydelser i løbet af året og bekræfter vores uafhængighed pr. dags dato

Vi skal i forbindelse med vores forpligtelser efter de internationale revisionsstandarder redegøre for arten af andre leverede rådgivnings- og erklæringsydelser. Vi tager vores uafhængighed meget alvorligt og anvender et system til godkendelse af opgaver og overvågning af vores uafhængighed.

Alle anmodninger til Deloitte om løsning af opgaver fra Ringkøbing-Skjern Kommune skal følge den aftalte godkendelsesproces og vurderes for uafhængighedskonflikter.

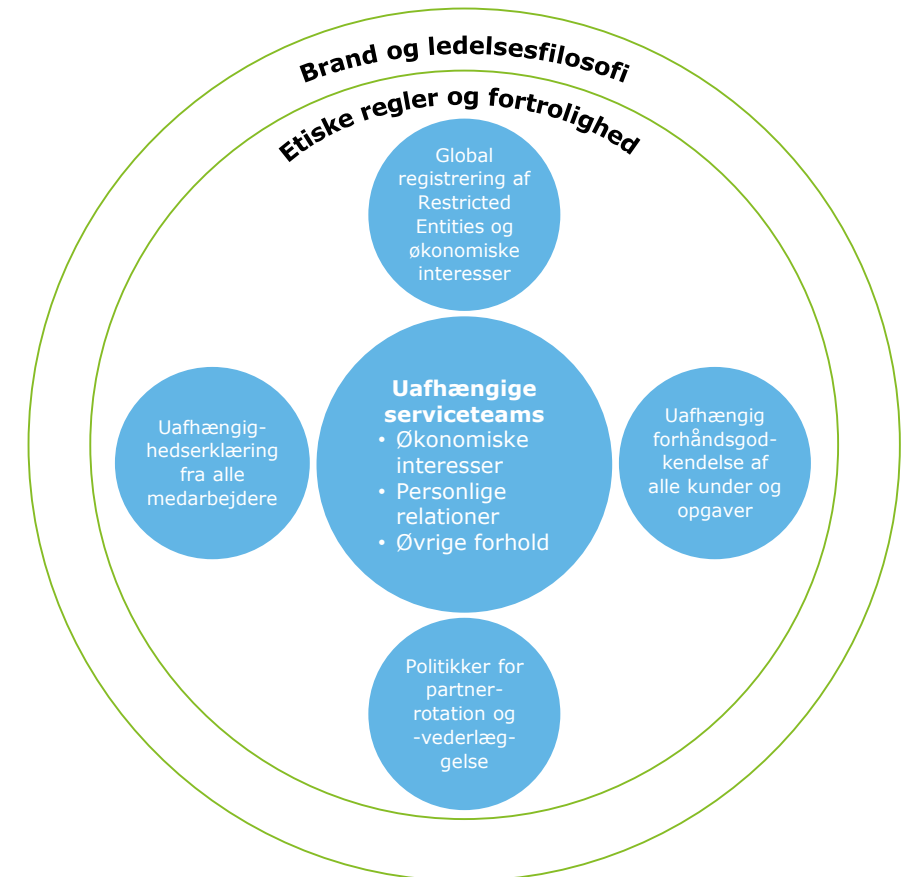
Vi bekræfter, at alle i teamet er uafhængige af Ringkøbing-Skjern Kommune.

Ydelser leveret siden afgivelse af sidste års protokollat

Siden afgivelsen af vores revisionsberetning af 15.06.2018 har vi efter anmodning fra kommunens ledelse udført følgende opgaver:

- Rådgivning omkring diverse regnskabsmæssige problemstillinger og lovfortolkninger
- Rådgivning omkring diverse momsmæssige problemstillinger
- Afgivet revisionsberetning 2018 vedrørende sociale udgifter omfattet af statsrefusion
- Analyse af økonomien i Stauning Lufthavn
- Udarbejdet specifikke revisionserklæringer og -påtegninger mv., jf. bilag 1.

Revisorloven stiller skærpede krav til revisors uafhængighed, når der afgives erklæringer for større virksomheder, idet disse virksomheder vurderes at have en særlig offentlig interesse. Inden vi accepterer øvrige rådgivnings- og assistanceopgaver, vil vi i hvert enkelt tilfælde vurdere, om den stillede opgave kan vække tvivl om vores uafhængighed. Rådgivnings- og assistanceopgaver i andre situationer end de ovenfor anførte aftales særskilt i hvert enkelt tilfælde

Regnskabsaflæggelsesproces

Kommunen har hensigtsmæssige processer og interne kontroller til at understøtte regnskabsaflæggelsen

Vi overvejer de processer og interne kontroller, som kommunen har implementeret til sikring af et hensigtsmæssigt regnskabsgrundlag for regnskabet. Vi har kontrolleret, at der foreligger et passende grundlag til at identificere og opgøre de nødvendige omklassificeringer mv.

Risici

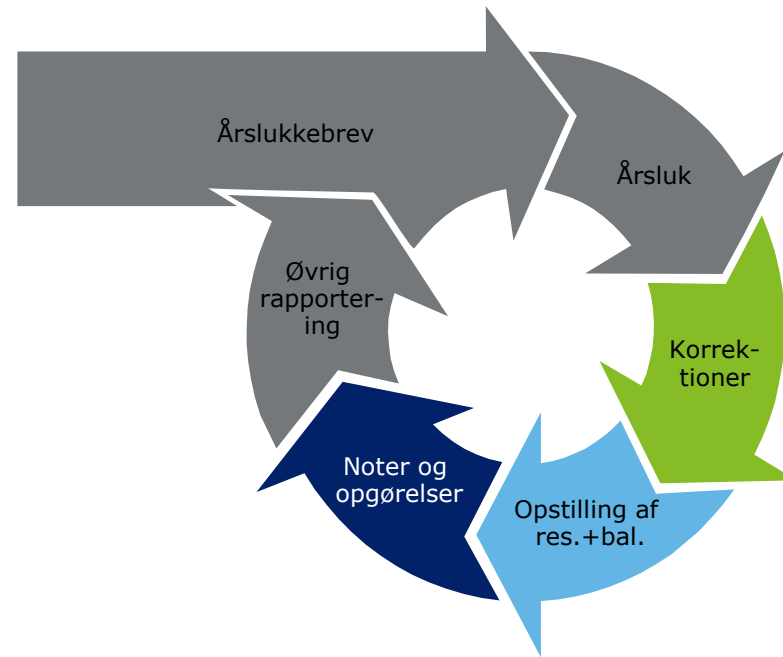
- Risiko for fejl som følge af fejl i egenudviklet regnskabsmodel i Excel
- Risiko for fejl/mangler i forbindelse med layoutprocessen
- Risiko for fejl relateret til manuelle efterposteringer

Observationer

Vi har ikke konstateret forhold under vores revision af regnskabsopstillingen, og det er vores vurdering, at kommunens fortsat har hensigtsmæssige forretningsgange og interne kontroller på området.

Konklusion

Det er vores vurdering, at regnskabet er compliant med gældende lovgivning og krav, samt at det er i overensstemmelse med den underliggende bogføring.

Øvrig rapportering

Den øvrige proces omkring årsrapporten, herunder ledelsesberetningen.

Vi har gennemlæst ledelsesberetningen for at påse, at informationerne i ledelsesberetningen er i overensstemmelse med årsrapporten og de informationer, som vi i øvrigt er blevet bekendt med i forbindelse med vores revision.

Korrektioner

Vi har kontrolleret alle væsentlige efterposteringer. Revisionen af korrektioner har ikke givet anledning til bemærkninger.

Opstilling af resultatopgørelse og balance

Regnskabet opstilles ved brug af egenudviklet Excel-model og kopieres over i en Word-model.

Vi har kontrolleret sammenhængen til underliggende bogføring, samt til endeligt regnskab og valideret formler i Excel-arket.

Projekter

Ringkøbing-Skjern Kommune aflægger årligt flere projektregnskaber samt regnskab for §60-selskaber – Kommunens processer er hensigtsmæssige

Regnskabsområde	Regnskabsposter	Forretningsgange og interne kontroller
Indtægter, omkostninger, tilgodehavender og gæld	Driftsudgifter Tilgodehavender Kortfristede gældsforpligtelser	Eksternt finansierede projekter Forvaltning

Ved revisionen af projektregistreringer har vi ved stikprøvevis kontrol og interview påset, at

- Ringkøbing-Skjern Kommune har etableret procedurer for løbende kontrol af, at indregnede indtægter fra eksternt finansierede projekter følger de faktiske omkostninger
- Ringkøbing-Skjern Kommune har etableret procedurer for løbende kontrol af stamdata, merforbrug og lukning af projekter, samt opfølgning på tilgodehavender
- Ringkøbing-Skjern Kommune har etableret kontroller, der tilsikrer, at omkostninger, der bogføres på projekterne, er godkendt af flere personer (funktionsadskillelse)
- Ringkøbing-Skjern Kommune har etableret procedurer for løbende registrering af projekttimer særskilt fra medarbejdernes øvrige timer hvor dette er relevant

Vi har jf. bilag 1 foretaget revision af flere projekter hvortil der modtages tilskud fra offentlige så vel som private aktører. Herudover er der foretaget revision af flere af de af kommunen administrerede §60-selskaber. Vi har i den anledning påset, at projektregnskaberne er aflagt i overensstemmelse med regler for regnskabsaflæggelse i projektbevillingen, samt at regnskaberne er korrekt behandlet i kommunens regnskab.

Gennemgangen har ikke givet anledning til bemærkninger.

Likvider og kasseområdet

Det er vores vurdering at administrationen af likvide beholdninger, samt betalingssystemer, er betryggende – Vi har kommentarer til fuldmagtsforhold

Regnskabsområde	Regnskabsposter	Forretningsgange og interne kontroller
Likvider, Værdipapirer	Likvide beholdninger Værdipapirer	Afstemninger Betalingssystemer

Ved revisionen af likvider har vi ved stikprøvevis kontrol og interview påset, at

- Ringkøbing-Skjern Kommune har etableret procedurer for løbende afstemning af bankkonti, samt afstemt samtlige bankkonti pr. balancedagen.
- Ringkøbing-Skjern Kommune har etableret procedurer for afstemning af værdipapirer pr. balance til årsopgørelse.

Vi har vurderet, at kommunens forretningsgange på området er velfungerende og betryggende. Vi har den 26.11.2018 foretaget uanmeldt beholdningseftersyn ved kommunens hovedkasse. Beholdningseftersynet gav ikke anledning til bemærkninger.

Vi har stikprøvevis gennemgået, at likvide konti løbende afstemmes til eksterne kontoudtog, samt at interne godkendelses- og attestationsprocedurer ved ind- og udbetalinger bliver overholdt. Dette har ikke givet anledning til bemærkninger.

Vi har påset, at likvide midler anbringes i overensstemmelse med bestemmelserne de forvaltningsmæssige regler, samt at eventuel overskudslikviditet anbringes fordelagtigt. Vi har fået oplyst, at kommunen har fokus på, om der er mulighed for løbende at overføre beløb til aftalekonti for at oppebærer højst mulig forrentning.

Vi har i forbindelse med vores revision gennemgået kommunens elektroniske betalingssystemer. Vores revision har været tilrettelagt med henblik på at vurdere følgende områder:

- Den indbyggede funktionsadskillelse, herunder at der skal to personer til at godkende betalinger.
- Systemernes adgangsbegrænsning.

Vi har oplyst kommunen om, at bankindeståender på mere end 750 t.kr. ikke dækkes ved bankens eventuelle konkurs. Kommunen bør derfor, hvis der er bankindeståender på mere end 750 t.kr., placere disse i flere forskellige banker under hensyntagen til forrentning mv. I den anledning bemærkes det, at langt størstedelen af bankindeståender er placeret på SKB-konti og således ikke giver anledning til bemærkninger.

Vi har i forbindelse med den udførte revision konstateret, at fire medarbejdere, som har adgang til at disponere alene over forskellige bankkonti vedrørende beboere indenfor det sociale område. Dette er i overensstemmelse med de gældende retningslinjer for området, men udgør dog en risiko for misbrug. Enkelte af medarbejderne er fratrukket og har dog haft mulighed for i praksis at disponere alene i det adgangsnøgler opbevares hos kommunen. Kommunen har efterfølgende foranlediget fuldmagterne slettet.

Øvrige områder

Vi har en enkelt kommentar til øvrige områder

Regnskabsområde	Regnskabsposter	Forretningsgange og interne kontroller
Udligning, tilskud og skatter Omkostningsbaseret regnskab Lånoptagelse	Skatter og generelle tilskud Kortfristet gæld Langfristet gæld	Afstemninger

Udligning, tilskud og skatter

Udligning, tilskud og skatter er sammenholdt med opgørelser udarbejdet af Økonomi- og Indenrigsministeriet.

Omkostningsbaseret regnskab

I overensstemmelse med reglerne udarbejder kommunen ikke et omkostningsbaseret driftsregnskab, men den udvidede balance er fortsat baseret på omkostningsbaserede principper. Vi har foretaget test af kommunens afstemning mellem finanssystemet og øvrige brugersystemer (anlægskartotek mv.). Vi har herudover foretaget test af kommunens kontrol af, at:

- alle væsentlige anlægsaktiver, gældsposter og forpligtelser er medtaget.
- alle aktiver og passiver tilhører kommunen og kan henføres til allerede gennemførte transaktioner.
- alle beregninger og registreringer foretages i overensstemmelse med kommunens regnskabspraksis.
- alle væsentlige regnskabsmæssige skøn er beskrevet og dokumenteret i fornødent omfang.

Vi har i denne forbindelse konstateret, at tilgangsførte anlægsaktiver afskrives fra første dag i det pågældende regnskabsår og ikke fra tidspunktet for aktivering. Denne praksis giver imidlertid ikke anledning til en væsentlig fejl i regnskabet.

Finans- og regnskabssystemet samt finansiell status

Vi har foretaget test af kommunens afstemning mellem finanssystemet og øvrige brugersystemer, herunder afstemning af fejlkonti. Vi har herudover foretaget test af kommunens kvalitetssikrede balancekonti, herunder fuldstændigheden af, at alle konti er afstemt. Vi har endelig foretaget test af kommunens afstemning af finanssystemet til årsregnskabet inkl. oversigter, samt at årsregnskabet overholder lovgivningens regler.

Lånoptagelse

Vi har stikprøvevis påset, at lånebekendtgørelsen er overholdt.

Erklæring

Krævede oplysninger i henhold til lovgivning

Deloitte.

Statsautoriseret Revisionspartnerselskab

Aarhus, 5. juni 2019

Jakob Boutrup Ditlevsen
statsautoriseret revisor

Tommy Schormand Johansen
statsautoriseret revisor

Erklæring

Med henvisning til Styrelsesloven, og som afslutning på revisionen vil vi forsyne kommunens regnskab med en revisionspåtegning uden forbehold, hvilket er udtryk for:

- at årsregnskabet er aflagt og revideret i overensstemmelse med lovgivningens krav til regnskabsaflæggelse
- at årsregnskabet i alle væsentlige henseender er rigtigt
- at der er etableret forretningsgange og interne kontroller, der understøtter, at de dispositioner, der er omfattet af årsregnskabet, er i overensstemmelse med meddelte bevillinger, byrådets øvrige beslutninger, love og andre forskrifter samt med indgåede aftaler og sædvanlig praksis.

Herudover skal vi erklære:

- at vi opfylder lovgivningens krav til uafhængighed
- at vi under revisionen har modtaget alle de oplysninger vi har anmodet om

Bemærkninger til tilsynsmyndigheden

Vi skal i overensstemmelse med bekendtgørelse om kommunernes budget, regnskab, revision mv. over for tilsynsmyndigheden afgive bemærkninger, såfremt:

- regnskabet ikke er rigtigt, eller at de dispositioner, der er omfattet af regnskabsaflæggelsen, ikke er i overensstemmelse med meddelte bevillinger, byrådets øvrige beslutninger, love og andre forskrifter samt med indgåede aftaler og sædvanlig praksis
- at udførelsen af byrådets og udvalgenes beslutninger og den øvrige forvaltning af kommunens anliggender ikke er varetaget på en økonomisk hensigtsmæssig måde.

Vi har ikke ved revisionen konstateret forhold, der kræver, at vi afgiver bemærkninger af en sådan art.

Det er vores vurdering, at kommunen generelt har gode og betryggende interne kontroller og velimplementerede forretningsgange på alle væsentlige områder. Revisionen har ikke givet anledning til bemærkninger, der kræver tilsynsmyndighedens behandling.

Bilag 1 Oversigt over de i årets løb afgivne revisionserklæringer og –påtegninger mv.

Vi har i årets løb til nedennævnte afgivet følgende erklæringer og attestationer mv. angående regnskabs- og refusionsmæssige forhold i kommunen

Vi har ved revisionen påset, at tidligere afgivne revisionsberetninger samt eventuelle bemærkninger er blevet behandlet af byrådet, og at byrådet har afgivet besvarelse over for tilsynsmyndigheden

Undervisningsministeriet

Erklæring på EGU-indberetningsskema for perioden 01.12.2018 til 30.11.2019

Transport-, Bygnings- og Boligministeriet

Opgørelse af "Modtaget refusion i regnskabsåret – Byfornyelse 2017"

Sundheds- og Ældreministeriet

Projektregnskab for "En mere værdig ældrepleje 2018", j.nr. 1601905

Projektregnskab for "Klippekort til plejehjemsbeboere 2018", j.nr. 17/02583

Projektregnskab for "En bedre bemanning i hjemmeplejen og på plejehjem, plejecentre og friplejeboliger 2018", j.nr. 1800841

Styrelsen for Arbejdsmarkeds og Rekruttering

Projektregnskab for "Helhedsorienterede virksomhedsrettede ressourceforløb", j.nr. 18/18116

Projektregnskab for "Den Regionale Uddannelsespulje", j.nr. 18/00746

Projektregnskab for "Tilskud fra pulje til uddannelsesløft 2018", j.nr. 18/01224

Økonomi- og Indenrigsministeriet

Saldoopgørelse af momsrefusion for 2018

Kulturministeriet og Kulturstyrelsen

Erklæring på "Opgørelse af kommunale udgifter ved køb af refusionsgodkendte forestilling af børneteater og opsøgende teater" 2017

Erklæring på "Opgørelse af kommunale udgifter ved køb af refusionsgodkendte forestilling af børneteater og opsøgende teater" 2018

Projektregnskab for "Musikskolen Ringkøbing-Skjern" 2017

Bilag 1 Oversigt over de i årets løb afgivne revisionserklæringer og –påtegninger mv.

Vi har i årets løb til nedennævnte afgivet følgende erklæringer og attestationer mv. angående regnskabs- og refusionsmæssige forhold i kommunen

Vi har ved revisionen påset, at tidligere afgivne revisionsberetninger samt eventuelle bemærkninger er blevet behandlet af byrådet, og at byrådet har afgivet besvarelse over for tilsynsmyndigheden

Diverse

Kommunens indberetning og erklæring for 2017 i henhold til bekendtgørelse nr. 1212 af 14.10.2010 om kommuners indberetninger efter lov om kommuners afståelse af vandforsyninger eller spildevandsforsyninger (Forsyningssekretariatet)

Kommunens indberetning og erklæring i henhold til kapitel 3 i bekendtgørelse nr. 1297 af 15. december 2008 efter elforsyningslovens §§ 37 og 37a og varmforsyningslovens §§ 23l og 23m (Energitilsynet)

Kommunens administration af samt indberetning til Udlændinge-, Integrations- og Boligministeriets Informations- og Forvaltningssystem BOSSINF-STB om støtte til almene boliger samt støttede private andelsboliger mv.

Regnskaber for de selvejende institutioner Hemmet Børnehus, Lions Club Børnehave, Solstrålen Videbæk, Hover Torsted Børnehus for 2018

Projektregnskab for "COBEN", j.nr. 38-2-7-16 (Interreg North Sea Region)

Opgørelse vedrørende uhævede feriepenge 2017 (Ringkøbing-Skjern Kommunes feriefond)

Opgørelse vedrørende uhævede feriepenge 2018 (Ringkøbing-Skjern Kommunes feriefond)

Projektregnskab for "Badevej Stedet Tæller" (Realdania)

Projektregnskab for "Rundt om Ringkøbing Fjord fase 2 - cykelturisme i verdensklasse" j.nr. CP13R-021 (Vejdirektoratet)

Projektregnskab for "Grøn Ordning - Renovering af Bølling forsamlingshus", j.nr. 16/05386 (Energinet.dk)

Projektregnskab for "Grøn Ordning - Bade- og Bådebro ved Rækker Mølle Sø", j.nr. 17/10716 (Energinet.dk)

Projektregnskab for "Grøn Ordning - Belysning Kernen Ølstrup", j.nr. 17/14832 (Energinet.dk)

Projektregnskab for "Grøn Ordning - Bro til Hindø", j.nr. 17/15999 (Energinet.dk)

Projektregnskab for "Grøn ordning - Byens torv og sit and jump område", j.nr. 2017-14042 (Energinet.dk)

Projektregnskab for "Grøn ordning - Café område i Troldhede", j.nr. 2017-16376 (Energinet.dk)

Projektregnskab for "Grøn Ordning - Cykelventerum Bork", j.nr. 2017-16592 (Energinet.dk)

Bilag 1 Oversigt over de i årets løb afgivne revisionserklæringer og –påtegninger mv.

Vi har i årets løb til nedennævnte afgivet følgende erklæringer og attestationer mv. angående regnskabs- og refusionsmæssige forhold i kommunen

Vi har ved revisionen påset, at tidligere afgivne revisionsberetninger samt eventuelle bemærkninger er blevet behandlet af byrådet, og at byrådet har afgivet besvarelse over for tilsynsmyndigheden

Diverse

Projektregnskab for "Grøn Ordning - Depotrum ved spejderhud", j.nr. 2017-15748 (Energinet.dk)
Projektregnskab for "Grøn Ordning - Efterisolering og radiatorer Solhjem", j.nr. 17/15520 (Energinet.dk)
Projektregnskab for "Grøn Ordning - Forskønnelse Bølling", j.nr. 2017-16068 (Energinet.dk)
Projektregnskab for "Grøn Ordning - Grillhytte Hemmet Strand", j.nr. 17/15997 (Energinet.dk)
Projektregnskab for "Grøn Ordning - Hoppepude & Skaterbane", j.nr. 17/15526 (Energinet.dk)
Projektregnskab for "Grøn Ordning - Kastemaskine Hoven Jagtforening", j.nr. 17/14828 (Energinet.dk)
Projektregnskab for "Grøn Ordning - Legepallds Skuldbøl", j.nr. 17/15524 (Energinet.dk)
Projektregnskab for "Grøn Ordning - Legepallds Bork Havn", j.nr. 17/15528 (Energinet.dk)
Projektregnskab for "Grøn Ordning - Multibane Bork Havn", j.nr. 17/15523 (Energinet.dk)
Projektregnskab for "Grøn Ordning - Multirum Troldehede", j.nr. 17/16000 (Energinet.dk)
Projektregnskab for "Grøn Ordning - Ny belysning i hallen", j.nr. 17/12024 (Energinet.dk)
Projektregnskab for "Grøn Ordning - Ny loftsbelysning i Hoven Hallen ", j.nr. 17/14800 (Energinet.dk)
Projektregnskab for "Grøn Ordning - Solsejl i Hemmet Aktivitets- og kulturhus", j.nr. 17/14706 (Energinet.dk)
Projektregnskab for "Grøn Ordning - Tilbygning til Hoven Hallen ", j.nr. 2017-15742 (Energinet.dk)
Projektregnskab for "Grøn Ordning - Tribune på FASTER Stadion", j.nr. 17/14839 (Energinet.dk)
Projektregnskab for "Grøn Ordning - Træningspavilloner ved No Sognehus", j.nr. 2017-15752 (Energinet.dk)
Projektregnskab for "Grøn Ordning - Udendørs toiletskur ved hoven Spejderhytte", j.nr. 17/14790 (Energinet.dk)
Projektregnskab for "Grøn Ordning - Nyt tag på spejderhus", j.nr. 2017-16635 (Energinet.dk)

Om Deloitte

Deloitte leverer ydelser indenfor revision, consulting, financial advisory, risikostyring, skat og dertil knyttede ydelser til både offentlige og private kunder i en lang række brancher. Deloitte betjener fire ud af fem virksomheder på listen over verdens største selskaber, Fortune Global 500®, gennem et globalt forbundet netværk af medlemsfirmaer i over 150 lande, der leverer kompetencer og viden i verdensklasse og service af høj kvalitet til at håndtere kundernes mest komplekse forretningsmæssige udfordringer. Vil du vide mere om, hvordan Deloitte omkring 264.000 medarbejdere gør en forskel, der betyder noget, så besøg os på Facebook, LinkedIn eller Twitter.

Deloitte Touche Tohmatsu Limited

Deloitte er en betegnelse for en eller flere af Deloitte Touche Tohmatsu Limited, der er et britisk selskab med begrænset ansvar ("DTTL"), dets netværk af medlemsfirmaer og deres tilknyttede virksomheder. DTTL og alle dets medlemsfirmaer udgør separate og uafhængige juridiske enheder. DTTL (der også betegnes "Deloitte Global") leverer ikke selv ydelser til kunderne. Vi henviser til www.deloitte.com/about for en udførlig beskrivelse af DTTL og dets medlemsfirmaer.